Arkivexemplar

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

DET ENSKILDA SKOGSBRUKET
ÅR 1946

AV

KUNGL. SKOGSSTYRELSEN

Centraltryckeriet
Esselte ab. Stockholm 1948
743952

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Jordbruksdepartementet.

Jämlikt föreskrift i Kungl. Maj:ts instruktion för skogsstyrelsen den 3 januari 1942 (nr 13) får skogsstyrelsen härmed vördsamt avgiva berättelse rörande verksamheten inom styrelsens ämbetsområde under år 1946.

I detta ärendes avgörande hava, förutom undertecknad, deltagit herrar Andersson, Hagbergh och Holmbäck. Föredragande har varit byråchefen Axelsson.

Stockholm den 17 december 1947.

GERH. STRINDLUND.

/ *Erik Sillerström.*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Sid.

Använda förkortningar ... 9

Text.

I. *Skogsmarken och skogskapitalet.*
1. Skogarnas ytvidd ... 11
2. Skogskapitalet ... 12

II. *Verksamheten under året.*
1. Arbetsmarknaden ... 14
2. Virkespriser och omkostnader ... 15
3. Utsyning och avverkning ... 15
4. Åtgärder för skogskapitalets underhåll och ökning ... 18
a) Skogens föryngring och vård ... 18
b) Skogstekniska arbeten ... 20
5. Skador å skogen ... 22
a) Skogsbränder ... 22
b) Stormskador ... 23
c) Insektshärjningar ... 23
d) Svampskador ... 23
e) Viltskador ... 23
f) Snöbrott ... 23
6. Övervakande av skogsvårdslagarnas efterlevnad ... 23

III. *De särskilda skogsvårdsanslagen* ... 24

IV. *Den administrativa verksamheten.*
Schematisk översikt över administration, organisation och ägarekategorier inom det enskilda skogsbruket ... 34
1. Kungl. skogsstyrelsen ... 33
a) Instruktion och organisation ... 33
b) Personal ... 33
c) Verksamheten ... 35
d) Inspektion m. m. ... 39
2. Skogsvårdsstyrelserna ... 40
a) Personal ... 40
b) Verksamhetens finansiering ... 41
c) Upplysnings- och utbildningsverksamheten ... 43
d) Skogsvårdsgårdar ... 44

V. *Skogliga frågor av allmänt intresse.*
1. Lagar ... 44
2. Kungörelser m. m. ... 44
3. Propositioner ... 45
4. Motioner ... 47
5. Interpellationer ... 47
6. Betänkanden ... 47
7. Utredningar och kommittéer ... 48
8. Förslag om utredningar m. m. ... 49
9. Övrigt ... 49

VI. *Föreningsverksamheten* ... 49
1. Skogsägareföreningarna ... 49
2. Sveriges skogsägareförbund ... 50
3. Skogssällskapet ... 50

Sid.

4. Svenska skogsvårdsföreningen ... 50
5. Norrlands skogsvårdsförbund ... 51

Tabeller i texten.

Tab. A. Skogsmarkens fördelning ur administrativ synpunkt ... 11
» B. Skogsmarkens inordnande under olika skogslagar ... 12
» C. Kubikmassa per ha för olika skogsägarekategorier ... 13
» D. Vedavverkning i 1 000-tal m³ t. under bränsleåren 1945/46 och 1946/47 på aktiebolags (grupp III) och övriga enskilda skogar (grupp IV) ... 16
» E. Av skogsvårdsstyrelsepersonal lämnat biträde vid beståndsvård och avverkning år 1946 ... 18
» F. Av riksdagen anvisade medel till de olika skogsvårdsanslagen ... 25
» G. Beviljade statsbidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget år 1940—46 ... 30
» H. Avsynade och godkända företag till vilka bidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget utgått åren 1940—46 ... 30
» I. Avsynade och godkända företag utförda med statsbidrag åren 1928—46 ... 32
» J. Antal och ytvidd länsvis av till skogssällskapet år 1946 anslutna skogar ... 51

Tabellbilagor.

Tab. 1. Sveriges skogsareal i km² vid 1946 års slut ... 55
» 2. Antalet befattningshavare år 1946 ... 56
» 3. För olika verksamhetsgrenar använda rese- och förrättningsdagar år 1946 ... 57
» 4. Upplysningsverksamheten år 1946 ... 58
» 5. Verksamheten för beståndsvård och avverkning år 1946 ... 59
» 6. Kott- och fröinsamling samt fröklängnings- och plantskoleverksamhet år 1946 ... 60
» 7. Verksamheten för återväxt och betesfred år 1946 ... 61
» 8. Verksamheten för skogsdikning och skogsvägbyggnad år 1946 ... 62
» 9. Verksamheten för övervakandet av skogslagarnas efterlevnad år 1946 ... 64
» 10. Inkomster, kronor, år 1946 ... 66
» 11. Utgifter, kronor, år 1946 ... 68
» 12. Verksamhetens resultat i ekonomiskt hänseende, kronor, år 1946 ... 70
» 13. Tillgångar och skulder, kronor, vid utgången av år 1946 ... 65
» 14 a. Under år 1946 till skogsvårdsstyrelsernas förfogande ställda statsmedel, kronor, avsedda för understödjande av särskilda skogsvårdsåtgärder. Ingående behållning och inkomster ... 72
» 14 b. Under år 1946 till skogsvårdsstyrelsernas förfogande ställda statsmedel, kronor, avsedda för understödjande av särskilda skogsvårdsåtgärder. Utgifter och utgående behållning ... 74
» 15. Till skogsvårdsstyrelsernas kännedom komna skogsvårdsåtgärder å skogar, stående under skogsvårdsstyrelsernas uppsikt, vilka år 1946 utförts utan skogsvårdsstyrelses medverkan. Uppgifterna lämnade av vederbörande markägare 76
» 16 a. Riksstatistik rörande skogsbränder. Allmän redogörelse ... 77
» 16 b. Riksstatistik rörande skogsbränder. Brändernas fördelning efter brandorsak, antal eldar och avbrunnen areal ... 78
» 16 c. Riksstatistik rörande skogsbränder. Brändernas fördelning efter årstider ... 79
» 17 a. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av statens skogsutdiknings-anslag. Allmän redogörelse ... 80
» 17 b. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av statens skogsutdiknings-anslag. Allmän redogörelse (forts.) ... 81
» 17 c. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av statens skogsutdiknings-anslag. Kassatablå och balanskonto ... 82
» 18 a. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av statens skogsodlingsanslag. Allmän redogörelse ... 84
» 18 b. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av statens skogsodlingsanslag. Allmän redogörelse (forts.) ... 86
» 18 c. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av statens skogsodlingsanslag. Kassatablå och balanskonto ... 88
» 19 a. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av anslaget till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo. Allmän redogörelse ... 91
» 19 b. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av anslaget till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo. Kassatablå och balanskonto ... 92

Sid.

» 20 a. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av anslaget till understödjande av vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar. Allmän redogörelse, skogsdikning ... 94
» 20 b. Allmän redogörelse, skogsodling ... 94
» 20 c. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av anslaget till understödjande av vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar. Kassatablå och balanskonto ... 96
» 21 a. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av norrländska skogsproduktionsanslaget. Allmän redogörelse ... 98
» 21 b. Allmän redogörelse (forts.) ... 98
» 21 c. Allmän redogörelse (forts.) ... 98
» 21 d. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av norrländska skogsproduktionsanslaget. Kassatablå. Balanskonto ... 100
» 22 a. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av anslaget till skogsodling efter kalavverkning av skogsbestånd av otillfredsställande typ. Allmän redogörelse ... 101
» 22 b. Allmän redogörelse (forts.) ... 101
» 22 c. Bidragsverksamheten under år 1946 i anledning av anslaget till skogsodling efter kalavverkning av skogsbestånd av otillfredsställande typ. Kassatablå och balanskonto ... 102
» 23. Bidragsverksamheten i anledning av »beredskapsanslaget». Kassatablå och balanskonto ... 90
» 24 a. Bruttopriser och omkostnader för drivningssäsongen 1945—46. Barrtimmer ... 104
» 24 b. Bruttopriser och omkostnader för drivningssäsongen 1945—46. Massaved ... 106
» 24 c. Bruttopriser och omkostnader för drivningssäsongen 1945—46. Brännved ... 108

TABLE DES MATIÈRES

Pages

Abréviations utilisées ... 9

Texte.

I. *Terrains et capital forestiers.*
1. Superficie des forêts ... 11
2. Capital forestier ... 12

II. *Domaines d'activité pendant l'année.*
1. Main-d'œuvre ... 14
2. Prix du bois coupé et frais généraux afférents à la coupe et au transport ... 15
3. Marquage et coupes ... 15
4. Mesures pour le maintien et l'accroissement du capital forestier ... 18
a) régénération et entretien des forêts ... 18
b) travaux techniques forestiers ... 20
5. Dégâts causés dans les forêts ... 22
a) incendies ... 22
b) tempêtes ... 23
c) ravages causés par les insectes ... 23
d) dégâts causés par les champignons ... 23
e) dégâts causés par les animaux sauvages ... 23
f) ruptures causées par la neige ... 23
6. Contrôle de l'observation des lois de protection des forêts ... 23

III. *Les crédits spéciaux pour la protection des forêts privées* ... 24

IV. *L'activité administrative.*
Aperçu schématique concernant l'administration, l'organisation et les différentes catégories de propriétaires, en matière de sylviculture privée ... 34
1. Direction Royale des forêts privées ... 33
a) instruction et organisation ... 33
b) personnel ... 33

Pages

c) activité administrative ... 35
d) inspection etc. ... 39
2. Directions départementales des forêts privées ... 40
a) personnel ... 40
b) finances ... 41
c) conseils, renseignements et enseignement ... 43
d) centres départementaux d'études forestières ... 44

V. *Questions forestières d'intérêt général.*
1. Lois ... 44
2. Décrets etc ... 44
3. Projets ... 45
4. Motions ... 47
5. Interpellations ... 47
6. Rapports ... 47
7. Etudes et commissions ... 48
8. Projets d'études etc ... 49
9. Questions diverses ... 49

VI. *L'activité des différentes associations* ... 49
1. Associations de propriétaires forestiers ... 49
2. Union des propriétaires de forêts de Suède ... 50
3. Association de sylviculture ... 50
4. Société de sylviculture de Suède ... 50
5. Société forestière de Norrland ... 51

Tableaux du texte.

Tab. A. Classement des terrains forestiers au point de vue administratif ... 11
» B. Répartition des terrains forestiers au point de vue de la législation forestière ... 12
» C. Volume de bois par hectare pour chacune de différentes catégories de propriétaires forestiers ... 13
» D. Valeur, en milliers de mètres cubes de bois de chauffage empilé, des coupes faites pendant les années de consommation 1945/46 et 1946/47 dans les forêts des sociétés anonymes (groupe III) et dans les autres forêts privées (groupe IV) ... 16
» E. Assistance fournie par le personnel des directions départementales pour le marquage et les coupes en 1946 ... 18
» F. Contributions attribuées par le Parlement aux différents crédits pour l'entretien des forêts ... 25
» G. Subventions d'Etat supplémentaires accordées au crédit pour améliorer la production dans les forêts du Norrland de 1940 à 1946 ... 30
» H. Travaux terminés et approuvés pour lesquels des subventions ont été versées de 1940 à 1946, à l'aide du crédit pour améliorer la production dans les forêts de Norrland. 30
» I. Ensemble des travaux terminé set approuvés, exécutés avec subventions de l'Etat de 1928 à 1946 ... 32
» J. Nombre et superficie, par département, des forêts rattachées à l'Association de Sylviculture en 1946 ... 51

Tableaux annexes.

Tab. 1. Superficie des forêts de Suède (en kil.²) à la fin de l'année 1946 ... 55
» 2. Spécification du personnel en 1946 ... 56
» 3. Nombre de journées de travail ou de voyage consacrées dans les différentes branches de l'activité en 1946 ... 57
» 4. Enseignement, renseignements et conseils donnés en 1946 ... 58
» 5. Coupes d'amélioration et de régéneration en 1946 ... 59
» 6. Récolte de cônes et de graines, extraction, création et entretien de pépinières en 1946 ... 60
» 7. Régénération des fôrets et réglementation des pâturages en 1946 ... 61
» 8. Drainages et construction de chemins forestiers en 1946 ... 62
» 9. Contrôle de l'observation des lois forestières en 1946 ... 64
» 10. Recettes, en cour. s., en 1946 ... 66
» 11. Dépenses, en cour. s., en 1946 ... 68
» 12. Résultat financier, en cour. s., de l'activité en 1946 ... 70

Pages

Tab. 13. Actif et passif, en cour. s., à la fin de l'année 1946 65
» 14 a. Crédits accordés en 1946 par l'Etat aux directions départementales des forêts privées, en cour. s., pour aider à réaliser certaines mesures d'entretien des forêts.
» Solde en caisse de l'année précédente et recettes de l'année 72
» 14 b. Crédits accordés en 1946 par l'Etat aux directions départementales des forêts privées, en cour. s., pour aider à réaliser certaines mesures d'entretien des forêts. Dépenses de l'année et solde en caisse à la fin de l'année 74
» 15. Mesures d'amélioration des forêts prises en 1946, à la connaissance et sans la coopération des directions départementales, dans les forêts de leurs ressorts, par les propriétaires privées. Déclarations fournies par les propriétaires forestiers .. 76
» 16 a. Statistique nationale des incendies de forêts. Compte-rendu général 77
» 16 b. Statistique nationale des incendies de forêts. Répartition des incendies de forêts d'après leurs causes, leur nombre et les superficies incendiées 78
» 16 c. Statistique nationale des incendies de forêts. Répartition des incendies d'après la saison 79
» 17 a. Drainages de forêts effectués en 1946 avec l'aide du crédit de l'Etat. Compte-rendu général 80
» 17 b. Drainages de forêts effectués en 1946 avec l'aide du crédit de l'Etat. Compte-rendu général (suite) 81
» 17 c. Drainages de forêts effectués en 1946 avec l'aide du crédit de l'Etat. Caisse et bilan 82
» 18 a. Repeuplements de forêts effectués en 1946 avec l'aide du crédit de l'Etat. Compte-rendu général 84
» 18 b. Repeuplements de forêts effectués en 1946 avec l'aide du crédit de l'Etat. Compte-rendu général (suite) 86
» 18 c. Repeuplements de forêts effectués en 1946 avec l'aide du crédit de l'Etat. Caisse et bilan 88
» 19 a. Constructions de chemins effectués en 1946 dans les forêts privées, avec l'aide du crédit de l'Etat. Compte-rendu général 91
» 19 b. Constructions de chemins effectués en 1946 dans les forêts privées, avec l'aide du crédit de l'Etat. Caisse et bilan 92
» 20 a. Mesures d'amélioration des forêts occasionnelles prises en 1946 dans les forêts privées. Avec l'aide du crédit de l'Etat. Compte-rendu général, drainage 94
» 20 b. Compte-rendu général, repeuplement 94
» 20 c. Mesures d'amélioration des forêts occasionnelles prises en 1946 dans les forêts privées, avec l'aide du crédit de l'Etat. Caisse et bilan 96
» 21 a. Subventions pour améliorer la production dans les forêts de Norrland avec l'aide du crédit de l'Etat. Compte-rendu général 98
» 21 b. Compte-rendu général (suite) 98
» 21 c. Compte-rendu général (suite) 98
» 21 d. Subventions pour améliorer la production dans les forêts de Norrland avec l'aide du crédit de l'Etat. Caisse et bilan 100
» 22 a. Repeuplements effectués en 1946 à l'aide du crédit de l'Etat, après coupes totales de bois ne convenant pas. Compte-rendu général 101
» 22 b. Compte-rendu général (suite) 101
» 22 c. Repeuplements effectués en 1946 à l'aide du crédit de l'Etat, après coupes totales de bois ne convenant pas. Caisse et bilan 102
» 23. Dépenses effectuées à l'aide du crédit de l'Etat pour travaux éventuels de chômage. Caisse et bilan 90
» 24 a. Prix bruts des bois et frais généraux afférents à la saison de coupe 1945—46. Bois résineux 104
» 24 b. Prix bruts des bois et frais généraux afférents à la saison de coupe 1945—46. Bois de pâte 106
» 24 c. Prix bruts des bois et frais généraux afférents à la saison de coupe 1945—46. Bois de chauffage 108

Använda förkortningar.

cm	centimeter	ob.	obarkat
f	fot	to.	toppmått
f^3	kubikfot	ub.	utan bark
e. f^3	engelsk kubikfot	bev.utsk.	bevillningsutskottet
fl. f^3	flottningskubikfot	jordbr.utsk.	jordbruksutskottet
ha	hektar	konst.utsk.	konstitutionsutskottet
hb.	helbarkad	lagutsk.	lagutskottet
hl	hektoliter	statsutsk.	statsutskottet
kg	kilogram	särsk.utsk.	särskilda utskottet
km	kilometer	skogsv.kom.ordf.	skogsvårdskommittéordförande
km^2	kvadratkilometer	k.k.	kunglig kungörelse
kr	kronor	mot.	motion
m	meter	prop.	proposition
mi.	mittmått	R.D.	riksdagen
m^3	kubikmeter	S.F.S.	svensk författningssamling
$m^3f.$	kubikmeter fast mått	SOU	statens offentliga utredningar
$m^3sk.$	skogskubikmeter	SVS	skogsvårdsstyrelse
$m^3t.$	kubikmeter travat mått		

I. Skogsmarken och skogskapitalet.

1. Skogarnas ytvidd.

I den officiella statistiken redovisas den produktiva skogsmarksarealen i Sverige med 228 918 km². Impedimenten, mossar, kärr och berg (fjällen ej medräknade), utgöra 72 246 km² och den totala utmarksarealen sålunda 301 164 km². Siffrorna basera sig på riksskogstaxeringens uppgifter efter företagen jämkning för vissa län på grund av särskilda utredningar.

Vid 1945 års allmänna fastighetstaxering redovisas den produktiva skogsmarksarealen i riket med 22 262 600 ha, vilket utgör 97·3 % av den officiella statistikens uppgift. Materialet från 1945 års taxering är ännu ej slutgiltigt bearbetat varför ej annat än summariska siffror finnas tillgängliga från denna uppskattning.

Sammanställningar utvisande skogsmarkens fördelning på olika skogsägaregrupper och storleksgrupper enligt 1938 års allmänna fastighetstaxering återfinnas i »Det enskilda skogsbruket 1944». Mera detaljerade siffror äro framlagda i »Undersökning av taxeringsutfallet beträffande jordbruksfastighet å landsbygden vid 1938 års allmänna fastighetstaxering» (SOU 1943:23).

Ur administrativ synpunkt kunna skogarna indelas i två huvudgrupper, nämligen sådana under uppsikt av skogsvårdsstyrelse och sådana under förvaltning eller tillsyn av annan myndighet. Se tab. A.

Ca 18 milj. ha eller 78·7 % av den totala produktiva skogsmarksarealen övervakas sålunda av skogsvårdsstyrelserna, vartill kommer ca 5·4 milj. ha impedi-

Tab. A. **Skogsmarkens fördelning ur administrativ synpunkt.**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Landsdel	Skogar under uppsikt av skogsvårdsstyrelse				Skogar under förvaltning eller uppsikt av annan myndighet							Samtliga skogar	
	produktiv skogsmark		impediment		produktiv skogsmark					impediment		produktiv skogsmark	impediment
					statens	ecklesiastika	övriga	summa					
	ha	%	ha	%	ha	ha	ha	ha	%	ha	%	ha	ha
Norrland	9 400 500	70·8	3 168 000	67·1	3 615 500	107 400	161 100	3 884 000	29·2	1 556 100	32·9	13 284 500	4 724 100
Svealand	4 569 300	88·4	972 300	84·5	450 900	80 300	71 300	602 500	11·6	179 000	15·5	5 171 800	1 151 300
Götaland	4 056 100	91·4	1 248 900	92·6	256 900	96 300	26 200	379 400	8·6	100 300	7·4	4 435 500	1 349 200
Riket ..	18 025 900	78·7	5 389 200	74·6	4 323 300	284 000	258 600	4 865 900	21·3	1 835 400	25·4	22 891 800	7 224 600

Tab. B. **Skogsmarkens inordnande under olika skogslagar.**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Landsdel	Produktiv skogsmark lydande under								Summa	
	1923 års skogsvårdslag		1932 års lappmarkslag		1932 års härads-allmännings-lag		1938 års lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna			
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Norrland....	7 398 100	78·7	1 647 200	17·5	—	—	355 200	3·8	9 400 500	100
Svealand....	4 290 800	93·9	60 000	1·3	56 300	1·2	162 200	3·6	4 569 300	100
Götaland ..	4 021 300	99·1	—	—	34 800	0·9	—	—	4 056 100	100
Riket	15 710 200	87·2	1 707 200	9·4	91 100	0·5	517 400	2·9	18 025 900	100

ment eller 74·6 % av den totala impedimentarealen. Till skogar under skogsvårdsstyrelsernas uppsikt hänföras de som lyda under 1923 års skogsvårdslag och 1932 års lappmarkslag samt skogar under 1932 års häradsallmänningslag och 1938 års allmänningsskogslag.

Enligt kap. 4 i 1923 års skogsvårdslag hänföras vissa skogar lydande under denna lag till svårföryngrade skogar och skyddsskogar. Dessa marker omfatta sammanlagt 971 800 ha eller 6·2 % av totalarealen produktiv skogsmark under 1923 års lag. Se vidare tab. C »Det enskilda skogsbruket 1945».

I vad mån skogsvårdsstyrelserna i detalj ta befattning med skötseln och vården av enskilda skogar är i hög grad beroende av dels lagstiftningen på området, dels förekomsten inom vissa ägaregrupper av egen skoglig förvaltning. För lappmarksskogar, svårföryngrade skogar och skyddsskogar föreskrives i princip utsyningstvång i gällande lagstiftning. Skogsbolag, bruk och större gods med stort skogsinnehav bedriva i regel uthålligt skogsbruk och ha oftast tillgång till fackutbildad personal. Det är under sådana förhållanden förklarligt, att omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter blir beroende av dels för olika områden gällande lagbestämmelser, dels skogarnas fördelning på skilda skogsägarekategorier. Beträffande fördelningen på ägarekategorier av de under skogsvårdsstyrelsernas uppsikt stående skogarna hänvisas till tab. D i skogsstyrelsens årsberättelse för 1945.

2. Skogskapitalet.

Riksskogstaxeringen 1923—1929 redovisade landets totala virkesförråd av råskog, lövskogen inberäknad, med 1 417·47 milj. m³f exklusive bark. Motsvarande kubikmassa från och med 10 cm brösthöjd var 1 236·38 milj. m³f. Någon uppdelning på skogsägaregrupper gjordes ej, varför virkesförrådet å enskilda skogar icke kan anges. Vid den nu pågående omtaxeringen komma emellertid dylika uppgifter att erhållas.

Omtaxeringen påbörjades år 1938 och har sedan dess övergått hela Norrland samt Kopparbergs, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands och Kronobergs län. Från taxeringen av de fem sistnämnda länen föreligga ännu ej några publicerade resultat. Dessutom ha Östergötlands, Kalmar, Älvsborgs och Örebro län vedskogsinventerats, varvid även den totala kubikmassan beräknats. Under år 1947 taxeras Jönköpings län samt kompletteras taxeringen av Kronobergs län.

De förändringar i virkeskapitalet, som hittills framkommit, äro angivna i »Det enskilda skogsbruket 1945».

Som ovan nämnts redovisas vid den pågående omtaxeringen virkesförrådet på olika skogsägarekategorier. Nedanstående uppgifter angående virkesförråd per ha inom olika skogsägaregrupper äro hämtade ur av den senaste riksskogstaxeringen hittills publicerat material.

Tab. C. **Kubikmassa per ha för olika skogsägarekategorier m³f inom bark från 10 cm i brösthöjd.**

1	2	3	4	5	6
Län	Allmänna skogar		Enskilda skogar		Medeltal
	statens	övriga	aktie-bolags	övriga	
Gävleborgs.....	69·4	80·3	74·4	69·9	72·2
Västernorrlands.....	51·3		47·6	54·2	50·9
Jämtlands	46·2	46·8	40·4	44·8	43·0
Västerbottens läns kustland	49·1		38·9	44·1	43·4
» » lappmark.....	45·7	42·5	45·5	41·2	44·1
Norrbottens läns kustland.....	46·9	42·3	40·3	40·5	43·1
» » lappmark[1]	27·7	32·9	27·9	29·2	28·4
Norrland.....	39·7	47·0	47·2	47·1	44·8
Kopparbergs	52·2	58·1	69·1	69·9	66·2

[1] Avser endast barrskog.

Beträffande Norrbottens läns lappmark grunda sig uppgifterna på förefintliga skogsindelningshandlingar. Även de s. k. »ej taxeringsvärda kronomarkerna» äro medtagna, varvid använts siffror från 1926 års riksskogstaxering.

Ovanstående kubikmasseuppgifter böra ses mot bakgrunden av skogsmarkens fördelning på bonitets-, ålders- och huggningsklasser. Hithörande förhållanden belysas av tabellariska sammanställningar i »Undersökningar av taxeringsutfallet beträffande jordbruksfastighet å landsbygden vid 1938 års allmänna fastighetstaxering» (SOU 1943:23).

Sammandrag av dessa tabeller, grunderna för bestämmandet av boniteten vid 1945 års fastighetstaxering samt 1945 års värden för växande skog och skogsmark i jämförelse med 1938 års återfinnas i »Det enskilda skogsbruket 1944».

II Verksamheten under året.

1. Arbetsmarknaden.

Under 1946 förelåg ett betydande underskott på arbetskraft, särskilt utpräglat inom jordbruk och skogsbruk med dessa näringsområdens starkt säsongbetonade arbetskraftbehov. Antalet i skogsarbete sysselsatta arbetare uppvisade i jämförelse med närmast föregående år en icke obetydlig minskning. Till nedgången i sysselsättningen torde ha medverkat, att vinteravverkningarna på grund av den blida väderleken kommo igång relativt sent.

Ett flertal åtgärder vidtogos för att tillföra skogsbruket arbetskraft. Sålunda återinfördes arbetspremier under perioden slutet av april t. o. m. juni. Till skillnad från år 1945 innebar det 1946 tillämpade systemet, att premie tillkom envar, oavsett ålder och yrkesvana, som under viss tid ägnade sig åt huggning av vissa sortiment. Premierna avsågo enbart huggning, ej framkörning. Storleken av de under året utbetalade premiebeloppen framgår av följande sammandrag.

Landsdel	Antal ansökningar om arbetspremier 23/4—30/6 1946	Utbetalt belopp, kr
Norrland	31 943	3 310 059
Svealand	22 893	2 307 081
Götaland	10 583	927 449
Riket	65 419	6 544 589

Huggarkurser för ovana skogsarbetare anordnades liksom under 1945 genom länsarbetsnämndernas försorg. Denna verksamhet avvecklades emellertid under april—juni, varjämte omskolningsbidragen avskaffades med undantag för arbetare av utländsk nationalitet. Antalet genom denna omskolning från andra yrkesområden överflyttade arbetare framgår av följande sammanställning.

Månad	Antal överflyttade arbetare, som åtnjöto bidrag		
	1945	1946	
		Hela antalet	Därav utlänningar
Januari	11 770	20 764	3 292
Februari	17 920	23 099	3 548
Mars	22 896	20 480	2 940
April	21 888	2 494	1 083
Maj	19 722	1 448	743
Juni	16 156	392	361
Medeltal per månad:			
1:a halvåret	18 392	11 446	1 995
2:a halvåret	10 519	467	389

2. Virkespriser och omkostnader.

Den sedan 1944 å de flesta virkessortimenten gällande normalprisregleringen upphävdes den 1 juli. Statsbeslag å sågtimmer och massaved genomfördes i maj. Inköpsförbud för massaved och skog på rot var gällande mellan den 16 juli och 7 oktober. Efter denna tidpunkt fick massaved och avverkningsrätter förvärvas blott efter särskilt tillstånd. Kronoskogsauktioner höllos hösten 1946. Härvid stego rundvirkespriserna avsevärt över de under 1945 gällande normalpriserna.

Bruttopriser och omkostnadsvärden för de viktigaste virkessortimenten under drivningssäsongen 1945/46 ha sammanställts i tab. 24 a—c. Beträffande beräkningen av däri angivna medelvärden hänvisas till särskild not till tabellen.

3. Utsyning och avverkning.

De uppgifter, som finnas om avverkningen i landets skogar, äro mycket bristfälliga. Den mest ingående utredning som finnes om dessa förhållanden är framlagd i »Undersökning angående skogsavverkningen år 1937» (Statistiska meddelanden, ser. A, band V:6 år 1940). Häri uppskattas landets totala avverkning under år 1937 till 53·6 milj. m³f, barken inberäknad. Av denna kvantitet utgöras 8 milj. m³f av husbehovsvirke medan resten eller 45·6 milj. m³f omfattar avverkning för avsalu.

För åren efter 1937 finnas ej lika noggranna undersökningar. Ett försök har emellertid gjorts att med hjälp av tillgänglig statistik komma fram till avverkningen och dennas uppdelning på olika sortiment under åren 1937—1945. Uppgifterna i nedanstående tablå böra ses mot bakgrunden av de osäkerhetsmoment, som förelegat vid insamlandet av det behövliga grundmaterialet. Siffrorna torde i allmänhet vara för låga beroende på svårigheten att införskaffa uppgifter om alla avverkningar.

Sortiment[1]	Beräknad årlig avverkning i milj. m³f u. b.									
	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
Sågtimmer	14·8	11·9	12·0	11·3	8·2	8·9	10·3	9·1	8·9	11·6
Massaved	18·1	12·0	9·6	8·3	6·9	7·5	11·4	7·6	9·4	9·5
Brännved	9·3	10·0	12·7	18·4	25·0	22·4	23.1	16·5	24·2	15·3
Annat virke	1·8	2·0	1·9	1·7	1·6	1·6	1·6	1·5	1·6	2·1
Summa årlig avverkning	44·0	35·9	36·2	39·7	41·7	40·4	46·4	34·7	44·1	38·5

[1] »Sågtimmer» innefattar även bjälkar, sparrar, slipers och fanérvirke. »Brännved»: långved och kastved (även brännved för husbehov). »Annat virke»: props, stolpar, tändsticksvirke, kubb etc., (även virke för husbehov).

Ovanstående beräkningar över de senaste årens avverkningar kan jämföras med den årliga, totala tillväxten, vilken beräknas uppgå till ca 48 milj. m³f exklusive bark. Härvid måste dock från tillväxtbeloppet frånräknas självgallringsvirke och virkesförluster genom vindfällning, insektsskador, sjunkning av flottgods m. m.

Uppgift om hur stor del av de årliga avverkningarna, som belöper sig på de enskilda skogarna, saknas. Enligt 1937 års avverkningsstatistik utgjorde dock det avverkade virket — 45·6 milj. m³f inklusive bark, ved och virke för husbehov frånräknat — till 17 % virke från allmänna skogar och till 83 % virke från enskilda skogar.

Beträffande 1946 års vedavverkningar kan nämnas, att produktionsplikt var införd för hela landet under avverkningssäsongen 1945/46, frånsett Norrland för tiden mellan den 1 mars och 1. juli. Totalresultatet av vedavverkningarna bränsleåret 1945—46 blev mycket gott och översteg det uppställda programmet. Produktionsplikten bibehölls för de 18 södra länen under den därpå följande avverkningssäsongen. Brännvedsavverkningarnas omfattning undergick emellertid en icke obetydlig sänkning andra halvåret 1946. Den främsta orsaken härtill torde vara det ökade intresset för avverkning av timmer och massaved, sedan normalpriserna slopats.

Vedavverkningarnas omfattning under de två senaste bränsleåren framgår av nedanstående tabell.

Till övervägande del ha dessa avverkningar kunnat utföras såsom beståndsvårdande huggningar och ha sålunda varit till nytta för skogsproduktionen. I vissa delar av södra Sverige har emellertid produktionsplikten endast med svårighet

Tab. D. **Vedavverkning i 1 000-tal m³f under bränsleåren 1945/46 och 1946/47 på aktiebolags (grupp III) och övriga enskilda skogar (grupp IV).**

1	2	3	4	5	6	7	8
Landsdel	Grupp III						
	avverkning 1945/46			avverkning 1946/47			kol. 7 i % av kol. 4
	massaved och props	annan ved	summa	massaved och props	annan ved	summa	
Norrland	2 707	3 465	6 172	2 692	1 758	4 450	72
Svealand	2 073	2 085	4 158	1 910	1 403	3 313	80
Götaland	304	633	937	276	400	676	72
Riket	5 084	6 183	11 267	4 878	3 561	8 439	75

1	2	3	4	5	6	7	8
Landsdel	Grupp IV						
	avverkning 1945/46			avverkning 1946/47			kol. 7 i % av kol. 4
	massaved och props	annan ved	summa	massaved och props	annan ved	summa	
Norrland	2 881	7 855	10 736	2 783	2 606	5 389	50
Svealand	2 395	5 506	7 901	2 454	2 474	4 928	62
Götaland	1 186	6 878	8 064	802	3 428	4 230	52
Riket	6 462	20 239	26 701	6 039	8 508	14 547	54

1	2	3	4	5	6	7	8
Landsdel	Summa grupp III och IV						
	avverkning 1945/46			avverkning 1946/47			kol. 7 i % av kol. 4
	massaved och props	annan ved	summa	massaved och props	annan ved	summa	
Norrland	5 588	11 320	16 908	5 475	4 364	9 839	58
Svealand	4 468	7 591	12 059	4 364	3 877	8 241	68
Götaland	1 490	7 511	9 001	1 078	3 828	4 906	55
Riket	11 546	26 422	37 968	10 917	12 069	22 986	61

kunnat fyllas utan att avverkningen för bränsleändamål inkräktat på värdefullare gagnvirkesskog.

Skogsvårdsstyrelserna ha liksom under tidigare år i stor utsträckning biträtt markägarna vid utsyningarna antingen genom direkt stämplingshjälp eller enbart genom planläggning eller skriftlig anvisning. För denna verksamhet redovisa styrelserna 134 121 rese- och förrättningsdagar. Häri ingår även biträde vid vissa röjningsarbeten (se vidare under 4 a »Beståndsvård»). Av skogsvårdsstyrelsepersonalens totala antal rese- och förrättningsdagar utgör ca 60 % biträde vid beståndsvård och avverkning.

Fig. 1. **Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för beståndsvård och avverkning åren 1937/38—1946/47.**

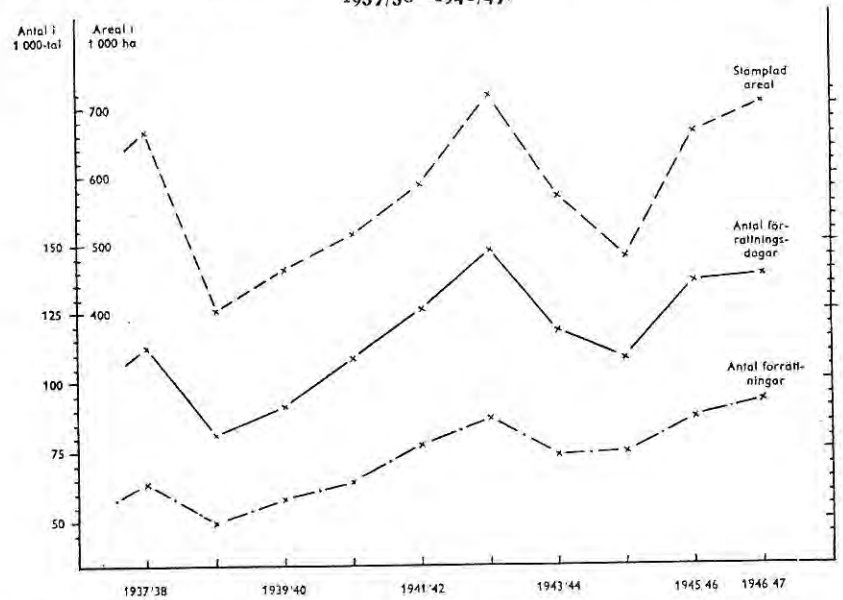

Den här påvisade stegringen förorsakas, förutom av att avverkningarna ökat, även därav att i flertalet län en allt större del av stämplingarna å de enskilda smärre skogsbruken utförts genom skogsvårdsstyrelsernas försorg.

Av den i tabell E. angivna totala åtgärdsarealen om 689 535 ha utgör 11 724 ha röjning i stavskog och ungskog, 278 117 ha gallring i yngre skog samt 399 694 ha annan än nu nämnd avverkning.

Tab. E. **Av skogsvårdsstyrelsepersonal lämnat biträde vid beståndsvård och avverkning år 1946.**

1	2	3	4	5	6	7
Landsdel	Antal förrättningsdagar			Åtgärdens beskaffenhet		
	årsanställd personal	tillfällig personal	summa	stämpling ha	anvisning ha	summa
Norrland	23 209	39 174	62 383	297 261	1 031	298 292
Svealand	16 284	19 551	35 835	182 538	1 222	183 760
Götaland	19 640	16 263	35 903	205 101	2 382	207 483
Riket	59 133	74 988	134 121	684 900	4 635	689 535

Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet med beståndsvård och avverkning har företett en genomgående stegring särskilt markerad under vissa krisår med stor brännvedavverkning. Ovanstående utvecklingskurva belyser detta förhållande.

4. Åtgärder för skogskapitalets underhåll och ökning.

a. Skogens föryngring och vård.

Skogsträdens frösättning. Tillgången på såväl tall- som grankott under plockningssäsongen 1945/46 var ovanligt god, ehuru mycket varierande i olika delar av landet. I höjdområdena var den i vissa fall synnerligen riklig, medan exempelvis i trakterna kring Mälaren mycket dålig. Grankotten var även detta år till stor del starkt angripen av insekter och rostsvamp.

Tallen och granen blommade sparsamt i så gott som hela landet.

Björkens blomning var i allmänhet riklig, men fruktsättningen skadades i stor utsträckning genom frost.

Av de ädla lövträden visade boken relativt dålig fruktsättning, ek och ask m. fl. däremot bättre.

Frötäkt och fröklängning. Genom tillkomsten av fröråd med representanter från bl. a. skogsvårdsstyrelserna kunde frötäkten under vårvintern 1946 organiseras efter enhetliga linjer. Resultatet av fröinsamlingskampanjen blev mycket gott. Inom hela landet insamlades genom skogsvårdsstyrelsernas försorg 58 773 hl tall- och grankott, 4 471 kg ek- och bokollon samt 1 508 kg björk- och annat lövträdsfrö. I de skogsvårdsstyrelserna tillhöriga 16 klängstugorna utklängdes 27 411 kg tallfrö och 24 321 kg granfrö. I övrigt hänvisas till tab. 6.

Skogsodling och övriga återväxtåtgärder. Intresset för skogsodling har de senaste åren alltmer ökat. Omfattningen av gjorda planteringar och sådder kan dock ej jämföras med den livliga skogsodlingsverksamheten för 20—30 år sedan. Fortsatt brist på arbetskraft och i viss mån otillfredsställande tillgång på skogsodlingsmateriel har i vissa trakter omöjliggjort skogsodlingar i den utsträckning, som varit önskvärd. Skogskulturerna gingo i allmänhet väl till, trots en relativt torr och kylig försommar.

Skogsvårdsstyrelserna ha under berättelseåret utlämnat 11 094 kg tallfrö, 13 238 kg granfrö, 506 kg ek- och bokollon samt 699 kg björk- och annat lövträdsfrö. Antalet egna plantskolor utgjorde 104 med en sammanlagd areal av 138 ha. Från plantskolorna ha utlämnats omkring 43·1 milj. plantor, varav 12·7 och 11·6 milj. oomskolade av tall respektive gran, 1·6 milj. och 14·6 milj. omskolade av tall respektive gran samt 2·6 milj. av diverse trädslag.

Under skogsvårdsstyrelsernas ledning utförda skogsodlingsarbeten ha omfattat 9 974 ha, varav 4 848 ha sådd och 5 126 ha plantering. Hyggesrensning har utförts på 26 410 ha och markberedning på 307 ha. Av hyggesrensningarna komma 21 667 ha eller 82 % på de fem nordligaste länen samt 2 742 ha eller 10 % på Värmlands län. För återväxtåtgärder ha redovisats sammanlagt 23 193 förrättningar och 38 377 förrättningsdagar. Detta dagantal utgör 17 % av totala antalet förrättningsdagar. Å skogar under skogsvårdsstyrelsernas uppsikt har dessutom, enligt uppgifter från markägare, utan skogsvårdsstyrelsernas medverkan utförts skogsodling på 9 683 ha, hyggesrensning på 23 851 ha och markberedning på 4 285 ha. Detaljerade uppgifter återfinnas i tab. 6, 7 och 15.

Förutom ovanstående arbeten redovisar Sveriges skogsägareförbund i sin statistik över skogar tillhöriga aktiebolag och större privata förvaltningar under år 1946 skogsodling å 8 277 ha, hyggesrensning å 21 961 ha och markberedning å 2 365 ha, allt utan bidrag från det allmänna. Dessa åtgärder ha ej medtagits i skogsvårdsstyrelsernas statistik, varför de sammanlagda åtgärderna å enskilda skogar skulle vara för skogsodling 27 934 ha, för hyggesrensning 72 222 ha och för markberedning 6 957 ha.

Beståndsvård. Genom lämnande av biträde vid röjningar och utstämplingar söka skogsvårdsstyrelserna verka för en rationellt och riktigt bedriven beståndsvård. Beträffande stämplingsarbetet har en redogörelse för densamma lämnats under »3. Utsyning och avverkning». Röjningar i ungskog och stavaskog har utförts med biträde av styrelsernas personal eller enbart efter skriftlig anvisning å sammanlagt 11 724 ha. Utan skogsvårdsstyrelsernas medverkan har å skogar under styrelsernas uppsikt utförts röjningar enligt uppgifter från markägare å 11 183 ha samt enligt uppgift från Sveriges skogsägareförbund å ytterligare 9 979 ha. Sammanlagt har alltså å enskilda skogar under berättelseåret utförts röjningsarbeten å en areal av 32 886 ha. Se i övrigt tab. 5 och 15.

Betesfred. Skogsvårdsstyrelserna redovisa sammanlagt 4 372 förrättningar avseende åtgärder för betesfred. Antalet förrättningsdagar för ändamålet utgör 5 079.

Under året ha planlagts 2 538 företag med en areal av 5 398 ha och avsynats 321 företag med en areal av sammanlagt 585 ha. Av antalet förrättningar belöpa sig 73 % och av antalet förrättningsdagar 89 % på de fem nordligaste länen. Detaljerad redovisning återfinnes i tab. 7.

b. Skogstekniska arbeten.

Vägbyggnad. Intresset för byggande av skogsvägar är alltjämt stort inom landet. Emellertid har den begränsade anslagstilldelningen samt den bristande tillgången på arbetskraft omöjliggjort skogsvägnätets utbyggande i önskvärd omfattning. Det av riksdagen anvisade anslaget till väg- och flottledsbyggnader om 2 milj. kronor för vardera budgetåren 1945/46 och 1946/47 har endast till ringa del kunnat tillgodose bidragsbehovet. De hos skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet den 1 juli 1946 inneliggande ansökningarna om statsbidrag upptogo nämligen ett sammanlagt bidragsbelopp om 9·6 milj. kronor. I anledning härav såg sig skogsstyrelsen nödsakad att preliminärt fördela anslaget på de olika länen. Bidrag beviljades i första hand till företag av särskild betydelse för vedförsörjningen.

Arbetskraftbehovet har i icke ringa grad kunnat nedskäras, därigenom att traktorer och annan maskinell utrustning alltmer satts in i brytningsarbetena. Statsbidrag till inköp av en traktor har under året anvisats ur skogsvägbyggnadsanslaget för användning hos enskilda skogsägare i Jämtlands län.

Skogsvårdsstyrelserna redovisa för året 1946 sammanlagt 910 förrättningar med 2 848 förrättningsdagar avseende planläggning av skogsvägföretag. I jämförelse med föregående år har denna verksamhet icke obetydligt nedgått, vilket främst torde orsakas av att planerandet av skogsvägar som beredskapsföretag avtagit. Omfattningen av planlagda och avsynade företag framgår av sammanställningen å vidstående sida.

Till det ovan uppgivna antalet företag, vilket erhållits genom utdrag ur skogsvårdsstyrelsernas berättelser, bör läggas ett mindre antal företag, utförda i skogssällskapets regi. Verksamhetens totala omfattning alltsedan år 1933 framgår av den efterföljande redogörelsen för de särskilda skogsvårdsanslagen.

Enligt uppgifter från markägare har under året å enskilda skogar utbyggts 314 083 m skogsbilvägar och å häradsallmännings- och andra allmänningsskogar 79 191 m eller sammanlagt 393 274 m utan skogsvårdsstyrelsernas medverkan och sålunda utan bidrag från skogsvägbyggnadsanslaget.

Å skogsförvaltningar anslutna till Sveriges skogsägareförbund ha under år 1946 färdigställts 346 486 m skogsbilvägar för en byggnadskostnad av 2 533 009 kr, varjämte på underhåll av dylika vägar nedlagts en kostnad av 1 298 358 kr.

Då medlemmarna i Sveriges skogsägareförbund i ett stort antal fall torde ha utfört sina vägbyggnadsföretag med bidrag från skogsvägbyggnadsanslaget, gripa skogsvårdsstyrelsernas och skogsägareförbundets uppgifter in i varandra och

År	Planlagda företag		Avsynade företag			
					godkänd kostnad kr	
	antal	m	antal	m	totalt	per m
1938	57	126 529	82	181 865	482 761	2·65
1939	301	637 876	41	85 624	244 208	2·84
1940	30	92 512	46	81 424	254 785	3·15
1941	396	1 083 606	63	97 958	316 428	3·22
1942	375	1 067 418	98	219 194	808 747	3·69
1943	490	1 506 090	247	562 242	1 875 544	3·34
1944	535	1 971 612	203	513 071	2 421 107	4·72
1945	551	1 809 001	216	542 624	2 799 969	5·16
1946	320	1 073 456	278	733 124	4 603 234	6·28

kunna sålunda icke summeras för utrönande av den totala vägbyggnadsverksamheten under året. Troligt är emellertid, att under år 1946 å enskilda skogar färdigställts omkring 1 200 km skogsbilvägar.

År 1941 inrättades statens skogsväglånefond och till denna anvisades under budgetåret 1941/42 ett belopp av 1 200 000 kr. Efter fondens inrättande ha endast 2 lån med ett sammanlagt belopp av 31 500 kr beviljats.

Skogsdikning. Inom landet finnas alltjämt avsevärda arealer dikningsbar mark och intresset bland markägarna för skogsdikningar är fortfarande stort. Planläggningsverksamheten har efter en nedgång under krisåren åter intensifierats. För år 1946 redovisa skogsvårdsstyrelserna 2 378 förrättningar med 2 856 förrättningsdagar. Antalet av styrelserna planlagda och avsynade dikningsföretag framgår av följande sammanställning.

Planläggningarnas omfattning har i jämförelse med närmast föregående år nedgått. Liksom beträffande vägbyggnadsverksamheten torde detta orsakas av en minskning i planerandet av beredskapsföretag. Till ytterligare jämförelse må framhållas, att under skogsvårdsstyrelsernas ledning utförda skogsdikningar omfattade i medeltal per år 5 564 863 m under perioden 1931—1935, 3 002 510 m under perioden 1936—1940 och 321 891 m under perioden 1941—1945.

Enligt uppgifter från markägare ha å skogar under skogsvårdsstyrelsernas uppsikt utan styrelsernas medverkan under år 1946 upptagits 143 143 m diken och utförts 384 330 m bäckrensning.

Å skogsförvaltningar anslutna till Sveriges skogsägareförbund ha under år 1946 utöver ovanstående upptagits 188 646 m diken och utförts 204 519 m bäckrensning. För de enskilda skogarna blir således summan av under år 1946 utförd skogsdikning och bäckrensning 1 130 911 m.

Detaljuppgifter för de enskilda skogsvårdsstyrelserna beträffande skogsdikning och vägbyggnad återfinnas i tab. 8 och 15.

För skogsvägs- och skogsdikningsarbeten kräves, liksom för flertalet andra arbeten, byggnadstillstånd, i det fall arbetet utföres av andra än hemmavarande familjemedlemmar. Generellt byggnadstillstånd har dock meddelats för arbeten, i

År	Planlagda företag		Avsynade företag	
	antal	m	antal	m
1940	172	292 737	966	1 187 776
1941	244	208 424	676	705 415
1942	80	95 390	438	455 034
1943	98	139 955	262	310 517
1944	546	1 121 582	142	162 893
1945	875	1 063 421	109	134 383
1946	779	867 674	179	210 273

vilka sysselsättas högst 3 man. Länsarbetsnämnden har att besluta om tid för sådana arbetens påbörjande m. m. För skogsvägsarbeten inom Västernorrlands län har — oavsett arbetsstyrkans storlek — generellt byggnadstillstånd meddelats att gälla t. o. m. den 30 juni 1947. Skogsodlingar beröras ej av bestämmelserna om byggnadstillstånd.

Skogsindelning och skogsuppskattning. Upprättandet av hushållnings- och skogsvårdsplaner samt biträde med stamräkning och taxering har sammanlagt tagit 4 333 förrättningsdagar i anspråk. Indelningsverksamheten har, frånsett å skogar under 1932 års lappmarkslag, de senare åren bedrivits i ökad omfattning, ehuru skogsvårdsstyrelsernas personal av brist på tid ej kunnat biträda med hushållningsplaner och taxeringar i den utsträckning som önskvärt varit. Beträffande lappmarksskogarna ha avverkningsplaner numera upprättats för flertalet fastigheter, vilket, i samband med att plantvånget beräknas bliva hävt i och med 1948 års utgång, medfört en minskning i indelningsverksamheten å dessa skogar.

5. Skador å skogen.

a. Skogsbränder.

Skogsbränderna fingo ej någon större omfattning under 1946. För södra och mellersta Sveriges vidkommande torde den relativt nederbördsrika sommaren vara den främsta orsaken härtill. I de nordligare delarna av landet däremot var i synnerhet våren torr och varm. Åskväder voro här emellertid tämligen sällsynta. De på grund av arbetskraftbristen begränsade sommararbetena i skogen torde även ha bidragit till den låga skogsbrandfrekvensen. Skogsbrandtornen voro bemannade i normal omfattning. I flera fall är det påvisbart, att den snabba upptäckten och lokaliseringen från brandtornen förebyggt katastrofbränder.

Brandfogdarnas rapporter upptaga för hela landet 564 skogseldar med en avbränd produktiv skogsmarksareal av 481 ha, vartill komma 223 ha impediment. Den beräknade brandskadan utgjorde 153 829 kr. Som jämförelse kan nämnas, att motsvarande siffror för år 1945 voro 646, 1 697, 444 respektive 199 460. Järnvägsdriften förorsakade 166 bränder eller 29 % av totala antalet och åsknedslag 76 bränder eller 13 %. Specificerade uppgifter återfinnas i tab. 16 a, b och c.

b. Stormskador.

Stormskador av större betydenhet förekom icke under året. Från de nordligaste delarna av Kopparbergs län samt Västerbottens läns fjälltrakter rapporteras lokala stormfällningar.

c. Insektshärjningar.

Även under 1946 rapporterades ökade märgborre- och barkborreangrepp.

Den mogna grankotten var i stor utsträckning skadad av insekter.

Andra insektsskador av mer betydande omfattning förekommo knappast. Lokala angrepp av tallstekeln, ekvecklaren, frostfjärilen, bokspinnaren m. fl. ha förekommit i olika delar av landet. Ollonborrlarvernas skadegörelser i plantskolor ha lokalt ökat.

d. Svampskador.

Grankotten har i vissa fall utsatts för svåra angrepp. Även rapporteras större förekomster av gulrost å granen i Älvsborgs län och av granbarrsjuka i Västmanlands län.

e. Viltskador.

Älgen har som vanligt förorsakat en icke obetydlig skadegörelse i de södra och mellersta delarna av landet.

Vildkaninerna visa ej tecken att minska på Gotland, varigenom skogskulturerna här omöjliggöras på flera håll.

Ekorrskador på tallskog rapporteras från Skaraborgs län.

f. Snöbrott.

Snöbrott ha förekommit blott i ringa omfattning.

6. Övervakandet av skogsvårdslagarnas efterlevnad.

Övervakandet av skogslagarnas efterlevnad har under året krävt 18 980 rese- och förrättningsdagar eller 8·5 % av totala dagantalet.

Antalet av skogsvårdsstyrelserna utförda besiktningar å avverkningstrakter har varit 48 876, varav 29 423 eller 60 % belöpa å de fem norra länen. Antalet utfärdade avverkningsförbud har varit 286 och antalet upphävda sådana 114.

Enligt 12 § skogsvårdslagen och 18 § lappmarkslagen ha överenskommelser träffats med 1 649 markägare rörande återväxtåtgärder på 5 118 ha skogsmark. Endast i två fall har laga syn enligt 12 § skogsvårdslagen måst tillgripas. Dessa syner resulterade i föreläggande om återväxtåtgärder i form av plantering på 5 ha. Se vidare tab. 9.

Till skogsstyrelsen ha under året inkommit tio besvärsmål rörande meddelade avverkningsförbud. Besvären ha i två fall ogillats, i ett fall föranlett förbudets upphävande samt i två fall återkallats av klagandena. Fem av besvärsmålen ha ej slutbehandlats under året. Av tre mål, inkomna under år 1945 men då ej slutbehandlade, ha besvären i två fall ogillats och i ett fall återkallats av klaganden.

III. De särskilda skogsvårdsanslagen.

Det statliga stödet åt skogsvården på enskilda skogar sker främst genom bidragstilldelning till utförande av skogsvårdsåtgärder från följande anslag:

statens skogsutdikningsanslag;

statens skogsodlingsanslag;

anslaget till understödjande av vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar;

anslaget till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo;

anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.;

anslaget till skogsodling efter kalavverkning av skogsbestånd av otillfredsställande typ;

anslaget till omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved m. m.

samt anslaget till planering av allmänna arbeten.

Medel under de olika anslagen anvisas efter förslag av skogsstyrelsen, frånsett anslaget till omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved m. m. samt anslaget till planering av allmänna arbeten, under vilka anslag medel anvisas efter förslag av bränslekommissionen respektive arbetsmarknadskommissionen. Tabell F. å vidstående sida utvisar de belopp riksdagen anvisat till de olika skogsvårdsanslagen alltsedan respektive anslags tillkomst.

I det följande lämnas en redogörelse över den till de olika anslagen hänförliga verksamheten under år 1946 ävensom den totala omfattningen m. m. av utförda åtgärder från tiden för de olika anslagens tillkomst t. o. m. nyssnämnda år.

Detaljerade uppgifter beträffande de olika anslagen återfinnas i tab. 17—23.

Från statens skogsutdikningsanslag har genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut under år 1946 anvisats medel till sjutton skogsvårdsstyrelser samt till skogssällskapet. De sålunda anvisade medlen uppgå till 141 735 kr, varav 111 296 kr såsom statsbidrag och 19 809 kr som förvaltningsbidrag, i vilket senare belopp ingå 10 631 kr såsom ersättning för efterbesiktning av tidigare utförda dikningsföretag. Vidare har bemyndigande lämnats vissa skogsvårdsstyrelser att för ifrågavarande ändamål av behållningen å medel, som tidigare ställts till förfogande från statens skogsutdikningsanslag, använda ett belopp av 29 838 kr.

Omfattningen av den under år 1946 med stöd av förevarande anslag bedrivna verksamheten framgår av i tab. 17 a, b och c lämnade uppgifter. Tabellerna visa bland annat, att under året kontrakterats 442 företag med en båtnadsareal av 2 183 ha, en godkänd kostnad av 366 676 kr och ett sammanlagt belopp beviljade statsbidrag av 150 210 kr. Statsbidraget per ha mark, som genom de kontrakterade företagen beredes båtnad, uppgår i medeltal till 69 kr. Av tabellerna framgår vidare, att under året avsynats och godkänts 163 företag med en båtnadsareal av 1 021 ha, en godkänd kostnad av 136 685 kr och ett sammanlagt belopp beviljade statsbidrag av 55 074 kr. I genomsnitt per ha uppgår kostnaden för dessa företag till 134 kr och statsbidraget till 54 kr. Den å de avsynade företagen

Tab. F. **Av riksdagen anvisade medel till de olika skogsvårdsanslagen.**

Budgetår	Statens skogsutdikningsanslag		Statens skogsodlingsanslag	Tillfälliga skogsvårdsanslaget	Anslaget till väg- och flottledsbyggnader	Norrländska skogsproduktionsanslaget	Vedutsyningsanslaget	Ansl. t. omkostnader i samband med inköp o. lösen av ved	Summa
			Reservationsanslag				Förslagsanslag		
	1 000-tal kronor								
1927—28	200	extra reservationsanslag	—	—	—	—	—	—	200
1928—29	300		—	—	—	—	—	—	300
1929—30	500		—	—	—	—	—	—	500
1930—31	700		600	—	—	—	—	—	1 300
1931—32	800		400	—	—	—	—	—	1 200
1932—33	1 000		350	2 000	—	—	—	—	3 350
1933—34	750		350	5 000	500	—	—	—	6 600
1934—35	750		350	3 500	500	—	—	—	5 100
1935—36	900		500	—	—	—	—	—	1 400
1936—37	900		350	—	—	—	—	—	1 250
1937—38	700		400	—	—	—	—	—	1 100
1938—39	600		160	1 500	350	—	—	—	2 610
1939—40	500	förslagsanslag med maximerad anslagsrätt	100	—	100	—	—	—	700
1940—41	200		100	—	1 000	1 000	—	—	2 300
1941—42	200		100	—	2 800	500	—	—	3 600
1942—43	200		100	—	3 000	—	—	—	3 300
1943—44	200		150	—	500	—	100	—	950
1944—45	200		150	—	1 000	—	200	—	1 550
1945—46	200		175	—	2 000	1 000	400	1 000	4 775
1946—47	200		175	—	2 000	1 000	200	500	4 075
1947—48	300		400	—	2 500	1 500	75	500	5 275
	10 300		4 910	12 000	16 250	5 000	975	2 000	51 435

utförda nydikningen omfattar 189 073 m, motsvarande en grävd kubikmassa av 106 923 m³ och en arbetskostnad av 131 683 kr. Den å samma företag utförda bäckrensningen belöper sig till 10 131 m, motsvarande en arbetskostnad av 5 002 kr.

Under året ha sammanlagt 78 företag förverkat rätten till statsbidrag.

För de under år 1946 avsynade och godkända företagen uppgår grävningskostnaden per m nydikning, per m³ nydikning och per m bäckrensning i medeltal till respektive 0·70, 1·23 och 0·49 kr.

Kassatablåer och balanskonton (tab. 17 c) giva vid handen, att skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet vid 1946 års slut redovisade en behållning på statens skogsutdikningsanslag av sammanlagt 1 220 341 kr. Av detta belopp voro dock endast 135 575 kr ej disponerade genom kontrakt. Därjämte innestodo 9 452 kr hos skogsstyrelsen.

Sedan verksamhetens början år 1928 samt t. o. m. år 1946 ha sammanlagt kontrakterats 24 167 företag med en båtnadsareal av 186 382 ha, en godkänd kostnad av 17 955 425 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 7 237 460 kr. Härav ha avsynats och godkänts 19 434 företag med en båtnadsareal av 153 527 ha, en godkänd kostnad av 14 208 528 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag

av 5 698 966 kr. I genomsnitt per ha uppgår kostnaden för de avsynade företagen till 93 kr och statsbidraget till 37 kr.

Från statens skogsodlingsanslag har genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut under år 1946 anvisats medel till aderton skogsvårdsstyrelser samt till skogssällskapet. De sålunda anvisade medlen uppgå till 251 481 kr, varav 207 451 kr såsom statsbidrag och 44 030 kr som förvaltningsbidrag och understödsbidrag. I dessa belopp ingå 22 039 kr såsom statsbidrag och 3 123 kr såsom förvaltningsbidrag eller sammanlagt 25 162 kr för företag avseende skogsodling med ädla lövträd. Kungl. Maj:t har därjämte bemyndigat vissa skogsvårdsstyrelser att av behållningen å medel, som tidigare ställts till förfogande från statens skogsodlingsanslag, använda ett belopp av 25 754 kr.

Vissa uppgifter om verksamheten för skogsodling under år 1946 ha sammanställts i tab. 18 a, b och c. Tabellerna visa bland annat, att under året kontrakterats 555 företag, omfattande en areal av

[1])typ 1:o	1 628 ha
» 2:o	397 »
» 3:o	164 »
sammanlagt	2 189 ha

att den godkända kostnaden härför är 470 091 kr och att till dessa företag beviljats statsbidrag av 233 045 kr, eller till ett genomsnittligt belopp av 106 kr per ha.

Vidare framgår, att under ifrågavarande år 581 företag avsynats och godkänts, omfattande av

typ 1:o	1 639 ha
» 2:o	618 »
» 3:o	96 »
sammanlagt	2 353 ha,

varå olika åtgärder kommit till utförande i följande omfattning:

	å typ 1:o ha	å typ 2:o ha	å typ 3:o ha	summa ha
rensningshuggning	290	561	—	851
markberedning	3	1	—	4
sådd	324	20	—	344
plantering	1 315	302	—	1 617
röjning	250	59	96	405

[1] Typer av skogsmark med otillfredsställande skogstillstånd enl. k. k. 30 juni 1943 (nr 530). 1:o) skogsmark, som helt saknar trädvegetation eller är bevuxen med blott enstaka träd; 2:o) vanhävdad skogsmark, där skogsbeståndet är av synnerligen otillfredsställande slutenhet och tillika i väsentlig mån saknar utvecklingsmöjligheter; 3:o) skogsmark, som är bevuxen med s. k. stavaskogsbestånd.

Å nu ifrågavarande företag har utförts hägnader om 46 487 m och dikning omfattande 380 m. Bruttokostnaden uppgår till 342 882 kr, det avverkade virkets avsättningsvärde till 33 262 kr och den godkända nettokostnaden till 309 620 kr. Nettokostnaden per ha utgör i medeltal för typ 1:o 154 kr, för typ 2:o 88 kr och för typ 3:o 34 kr. Det sammanlagda beloppet av beviljade statsbidrag utgör 147 035 kr.

Under året ha 40 företag förverkat rätten till statsbidrag.

I redogörelserna införda kassatablåer och balanskonton (tab. 18 c) giva vid handen, att skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet vid 1946 års slut redovisade en behållning på statens skogsodlingsanslag av 481 120 kr. Av detta belopp voro 26 588 kr ej disponerade genom kontrakt. Därjämte innestodo 60 145 kr hos skogsstyrelsen.

Sedan verksamhetens början år 1930 till och med år 1946 ha sammanlagt kontrakterats 20 720 företag med en areal av 144 168 ha, en godkänd kostnad av 7 233 966 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 3 615 090 kr. Härav ha avsynats och godkänts 18 398 företag med en areal av 130 926 ha, en nettokostnad av 5 775 442 kr samt ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 2 832 179 kr.

Från anslaget till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo har genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut under år 1946 anvisats medel till tjugotvå skogsvårdsstyrelser samt skogssällskapet. De sålunda anvisade medlen uppgå till 1 372 918 kr, varav 1 311 107 kr såsom statsbidrag och 61 811 kr som förvaltningsbidrag. Kungl. Maj:t har därjämte bemyndigat vissa skogsvårdsstyrelser att för ifrågavarande ändamål av behållningen å medel, som tidigare ställts till förfogande från anslaget, använda ett belopp av 91 294 kr. Från anslaget har därjämte anvisats 6 000 kronor till skogsstyrelsen för inspelning av skogsvägfilm. Omfattningen av den av skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet bedrivna verksamheten under år 1946 framgår av uppgifterna i tab. 19 a och b. Dessa visa bland annat, att under år 1946 kontrakterats 183 företag med en sammanlagd längd av 499 744 m, en totalkostnad av 3 540 235 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 1 468 302 kr. Av tabellerna framgår vidare, att under året avsynats och godkänts 276 företag med en sammanlagd längd av 733 892 m, en godkänd kostnad av 4 622 646 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 1 933 045 kr. Under året ha 13 företag förverkat rätten till statsbidrag.

I tab. 19 b införda kassatablåer och balanskonton giva vid handen, att skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet vid 1946 års utgång redovisade en behållning på anslaget till väg- och flottledsbyggnader av sammanlagt 1 725 969 kr. Av detta belopp voro endast 77 343 kr ej disponerade genom kontrakt. Därjämte innestodo hos skogsstyrelsen 2 958 247 kr.

Sedan verksamhetens början år 1933 samt till och med år 1946 ha tillhopa kontrakterats 2 574 företag med en sammanlagd längd av 6 151 204 m, en godkänd kostnad av 31 363 959 kr samt ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 11 544 921 kr. Härav ha avsynats och godkänts 1 648 företag med en sammanlagd längd av

3 828 043 m, en kostnad av 16 303 564 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 5 503 801 kr. I genomsnitt per m väglängd motsvara sagda belopp för dessa företag en godkänd kostnad av 4·26 kr och ett bidrag av 1·44 kr.

Anslaget till understödjande av vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar har ej uppförts å riksstaten sedan budgetåret 1938/1939. Vissa företag med bidrag från detta anslag har dock ännu ej färdigställts och slutavsynats.

Vad beträffar skogsutdikningsverksamheten (tab. 20 a) har under året avsynats och godkänts 4 företag med en båtnadsareal av 57 ha, en godkänd kostnad av 5 475 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 2 220 kr. Kostnaden för dessa företag uppgår i medeltal till 96 kr och statsbidraget till 39 kr per ha. Den utförda nydikningen omfattar 8 193 m, motsvarande en grävd kubikmassa av 5 725 m³.

I medeltal uppgår grävningskostnaden för de under året avsynade och godkända företagen pr m och per m³ nydikning till respektive 0·67 och 0·06 kr.

Under året ha 23 företag förverkat rätten till statsbidrag.

Sedan verksamhetens början år 1932 samt till och med år 1946 ha, domänstyrelsens verksamhet inbegripen, sammanlagt kontrakterats 11 289 företag med en båtnadsareal av 162 241 ha, en godkänd kostnad av 13 149 326 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 5 381 681 kr. Härav ha avsynats och godkänts 10 821 företag med en båtnadsareal av 154 639 ha, en kostnad av 12 561 393 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 5 116 611 kr. I genomsnitt per ha uppgår kostnaden för de avsynade företagen till 81 kr och statsbidraget till 33 kr.

Beträffande den med stöd av anslaget bedrivna skogsodlingsverksamheten (tab. 20 b) har under året avsynats och godkänts 13 företag, omfattande av

typ 1:0	29 ha
» 2:0	122 »
» 3:0	117 »
» 4:0	59 »
sammanlagt	327 ha,

varå olika åtgärder kommit till utförande i följande omfattning:

	å typ 1:0 ha	å typ 2:0 ha	å typ 3:0 ha	å typ 4:0 ha	summa ha
sådd	29	—	—	—	29
rensningshuggning	—	122	—	—	122
röjning	—	—	117	59	176

Å nu ifrågavarande företag har någon hägnad eller dikning ej förekommit. Kostnaden uppgår sammanlagt till 12 922 kr och utgör per ha i medeltal för typ 1:0 120 kr, för typ 2:0 28 kr, för typ 3:0 38 kr och för typ 4:0 27 kr. Något avsättningsvärde på avverkat virke har ej redovisats för de under året avsynade företagen. Det sammanlagda beloppet beviljade statsbidrag utgör 6 271 kr.

Under året ha 4 företag förverkat rätten till statsbidrag.

Sedan verksamhetens början år 1932 samt till och med år 1946 ha, domänstyrelsens verksamhet inbegripen, sammanlagt kontrakterats 13 471 företag med en areal av 337 392 ha, en godkänd kostnad av 8 137 995 kr och ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 4 067 749 kr. Härav ha avsynats och godkänts 12 878 företag med en areal av 329 367 ha och en nettokostnad av 7 911 487 kr, motsvarande ett totalbelopp beviljade statsbidrag av 3 947 449 kr.

Kassatablåer och balanskonton (tab. 20 c) giva vid handen, att skogsvårdsstyrelserna vid 1946 års utgång redovisade en behållning på anslaget i fråga av 261 449 kr. Av detta belopp voro 62 800 kr ej disponerade genom kontrakt.

Från anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. (»norrländska skogsproduktionsanslaget»), har genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut under år 1946 anvisats medel till skogsvårdsstyrelserna i Norrland. De sålunda anvisade medlen uppgå till 881 932 kr, varav 597 625 kr såsom statsbidrag och 284 307 kr som förvaltningsbidrag. Kungl. Maj:t har därjämte bemyndigat skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län att för ifrågavarande ändamål av behållningen å medel, som tidigare ställts till förfogande från anslaget, använda ett belopp av 13 796 kr. Från anslaget har under året därjämte anvisats 3 000 kr till skogsstyrelsen för anordnande av beteskurs.

Kontrakt ha slutits rörande 27 skogsvårdsområden, omfattande 526 fastigheter och en produktiv skogsmarksareal av 49 570 ha. Åtgärderna inom dessa områden omfatta betesanläggningar, främjande av skogsåterväxten, beståndsvård, skogsutdikning och skogsvägbyggnad till en sammanlagd kostnad av 2 376 186 kr. Statsbidrag har förutsatts komma att utgå med sammanlagt 1 723 768 kr. Statsbidraget skulle motsvara 73 % av den godkända kostnaden och i genomsnitt 3 277 kr per berörd fastighet.

Statsbidrag har under året beviljats med 618 042 kr till 508 företag. Dessa omfatta betesanläggning, främjande av skogsåterväxten, beståndsvård och dikning till en sammanlagd godkänd kostnad av 835 060 kr. Statsbidraget utgör 74 % av den godkända kostnaden; 500 119 kr är grundbelopp och 117 923 kr tilläggsbelopp.

Under året har avsynats och godkänts 114 företag, omfattande betesanläggning, främjande av skogsåterväxten, beståndsvård och dikning till en sammanlagd godkänd kostnad av 78 394 kr. Statsbidrag har för dessa företag utbetalats med 52 060 kr eller 66 % av den godkända kostnaden. Av detta bidrag utgjorde 47 033 kr grundbelopp och 5 027 kr tilläggsbelopp.

Av i redogörelserna ingående kassatablåer och balanskonton framgår, att skogs-

vårdsstyrelserna vid utgången av år 1946 hade en behållning av 1 285 280 kr. (Se tab. 21 a—d.)

Sedan verksamhetens början år 1940 samt till och med år 1946 har statsbidrag beviljats till 1 299 företag, omfattande nedanstående arbeten.

Tab. G. **Beviljade statsbidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget åren 1940—1946.**

1	2	3	4	5	6	7
Åtgärd	Antal företag	Areal ha	Godkänd kostnad kr	Statsbidrag kr		
				grund-belopp	tilläggs-belopp	summa
Betesanläggning	770	2 553	1 816 172	1 088801	278 475	1 367 276
Främjande av skogs-återväxten	402	[1]4 766	305 944	183 552	33 151	216 703
Beståndsvård	113	777	33 404	20 042	3 427	23 469
Skogsdikning	14	95	11 075	6 645	1 718	8 363
Summa	1 299	8 191	2 166 595	1 299 040	316 771	1 615 811

[1]) avser summa areal för olika slag av åtgärder.

Av ovanstående företag ha 395 avsynats och godkänts enligt nedanstående tabell.

Tab. H. **Avsynade och godkända företag, till vilka bidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget utgått åren 1940—1946.**

1	2	3	4	5	6	7
Åtgärd	Antal	Areal ha	Godkänd kostnad kr	Statsbidrag kr		
				grund-belopp	tilläggs-belopp	summa
Betesanläggning	8	24	6 928	3 470	180	3 650
Främjande av skogs-återväxten	303	[1]3 184	194 952	116 969	18 431	135 400
Beståndsvård	82	571	22 938	13 762	1 962	15 724
Skogsdikning	2	10	1 010	606	80	686
Summa	395	3 789	225 828	134 807	20 653	155 460

[1]) avser summa areal för olika slag av åtgärder.

Från anslaget till skogsodling efter kalavverkning av skogsbestånd av otillfredsställande typ (»vedutsyningsanslaget») har genom vissa Kungl. Maj:ts beslut under år 1946 till sexton skogsvårdsstyrelser samt skogssällskapet anvisats 199 411 kr såsom statsbidrag. Därjämte har Kungl. Maj:t bemyndigat vissa skogsvårdsstyrelser att för ifrågavarande ändamål av behållningen å medel, som tidigare ställts till förfogande från anslaget, använda ett belopp av 1 490 kr. Omfattningen av den av skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet bedrivna verksamheten under år 1946 framgår av uppgifterna i tab. 22 a—c. Dessa visa bland annat, att under året kontrakterats 757 företag omfattande 2 306 ha. Den godkända kostnaden för dessa företag är 539 324 kr och de beviljade statsbidragen sammanlagt 269 639 kr, eller i medeltal 117 kr per ha. Av tabellerna framgår vidare, att under året avsynats och godkänts 162 företag med en skogsodlad areal av 294 ha, en godkänd kostnad av 55 830 kr och ett sammanlagt belopp beviljade statsbidrag av 26 752 kr. I genomsnitt per ha uppgår kostnaden för dessa företag till 190 kr och statsbidraget till 91 kr. Den å samma företag utförda hägnaden uppgår till 9 460 m. Den vedkvantitet, som erhållits genom kalavverkningarna, har beräknats uppgå till 12 297 m³t.

Inga företag ha under året förverkat rätten till statsbidrag.

Kassatablåer och balanskonton (tab. 22 c) giva vid handen, att skogsvårdsstyrelserna vid 1946 års slut redovisade en behållning på förevarande anslag av sammanlagt 500 839 kr. Av detta belopp voro dock endast 1 636 kr ej disponerade genom kontrakt.

Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet i anledning av anslaget till omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved framgår av det följande. Sedan anslagets tillkomst i juli 1945 intill utgången av år 1946 ha 441 företag planlagts, omfattande 1 564 ha skogsodling efter kalavverkning i bestånd av otillfredsställande typ. 135 183 m³t brännved och massaved har beräknats utfalla vid de ifrågavarande avverkningarna. Till skogsodlingarna ha statsbidrag beräknats utgå med 252 636 kronor.

Från anslaget till planering av allmänna arbeten har genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut under år 1946 till tretton skogsvårdsstyrelser anvisats 200 337 kr såsom ersättning för förskotterade förvaltningskostnader. (Se tab. 23.)

Den totala omfattningen av den verksamhet, som från och med de olika verksamhetsgrenarnas upptagande fram till och med år 1946 har bedrivits med statsbidrag från de olika skogsvårdsanslagen, framgår av följande tabell.

I tabellen ha medtagits alla avsynade och godkända företag från statens skogsutdikningsanslag, statens skogsodlingsanslag, väg- och flottledsbyggnadsanslaget, det s. k. tillfälliga anslaget och det under detta hörande s. k. »stenhuggareanslaget», »norrländska skogsproduktionsanslaget» samt »vedutsyningsanslaget». Dessutom har inräknats den verksamhet, som under åren 1932—1939 pågick för utdelning av statsbidrag till åtgärder i stormhärjade områden inom Stockholms, Uppsala, Gotlands och Blekinge län.

Som av det föregående framgått har Sveriges skogsägareförbund tillhandahållit statistik angående skogsvårds- m. fl. arbeten, som utförts å skogsförvaltningar anslutna till förbundet. Nedan lämnas uppgift på vad som i denna statistik bokförts under åren 1927—1946, d. v. s. den tid under vilken dylik statistik varit tillgänglig.

Tab. I. **Avsynade och godkända företag utförda med statsbidrag åren 1928—1946.**

1	2	3	4	5
Verksamhet	Antal företag	Båtnads-areal ha	Godkänd netto-kostnad kr	Stats-bidrag kr
Skogsutdikningsföretag	30 360	308 409	26 807 046	10 841 538
Skogsodlingsföretag (inklusive röjning, hyggesrensning och markberedning)	33 095	478 932	14 471 111	6 207 912
Beståndsvårdsföretag	82	571	22 938	15 724
Betesanläggningar	8	24	6 928	3 650
Summa	63 545	787 936	41 308 023	18 068 824
		Längd i m		
Vägbyggnadsföretag	1 648	3 828 043	16 303 564	5 503 801
Summa summarum	65 193	—	57 611 587	23 572 625

Den areal, statistiken under nämnda tidsperiod avser, uppgår i genomsnitt för perioden till 4 963 848 ha produktiv skogsmark. För närvarande är motsvarande areal 5 192 188 ha.

Röjning i stavaskog eller ungskog, som ej givit avsättningsbart virkesavfall, har skett å 464 138 ha eller 9·4 % av skogsmarksarealen, för en kostnad av 8 298 225 kr, varav statsbidrag 1 844 809 kr eller 22·2 % av kostnaden. Kostnaden per ha har varit 18 kr.

Hyggesrensning har ägt rum å 543 998 ha för en kostnad av 7 370 687 kr eller per ha 14 kr.

Markberedning har skett på 72 210 ha för en kostnad av 1 876 620 kr eller 26 kr per ha.

Skogsodling har utförts på 131 886 ha för en kostnad av 10 618 133 kr eller 81 kr per ha.

De tre sistnämnda föryngringsarbetena tillhopa ha omfattat en areal av 748 094 ha eller 14·4 % av den produktiva skogsmarkens areal. Totalkostnaden har uppgått till 19 865 440 kr, varvid statsbidrag utgått med sammanlagt 801 614 kr eller 4·0 % av kostnaden.

Längden av upptagna *skogsdiken* har utgjort 23 186 743 m och den utförda bäckrensningen 9 426 051 m. Den sammanlagda kostnaden för dessa torrläggningsarbeten har utgjort 12 200 505 kr, varav 1 967 821 kr eller 16·1 % utgått i form av statsbidrag.

Skogsvägar. Under den avsedda perioden ha anlagts 3 621 814 m skogsbilvägar för en totalkostnad av 13 896 970 kr. Under samma tid ha kostnaderna för underhållet av dessa och tidigare anlagda skogsvägar uppgått till 7 178 634 kr. Statsbidrag ha i vissa fall utgått. Statistiken säger dock intet om omfattningen av dessa bidrag.

Den sammanlagda kostnaden för ovannämnda arbeten under 1927—1946 uppgår till 61 439 774 kr, varav på skogsvårdande arbeten jämte torrläggningsarbeten belöpa sammanlagt 40 364 170 kr. Till dessa senare arbeten har utgått statsbidrag med 4 614 244 kr eller 7·5 % av kostnaden.

IV. Den administrativa verksamheten.

1. Kungl. skogsstyrelsen.

a. *Instruktion och organisation.* Gällande instruktion för skogsstyrelsen har av Kungl. Maj:t utfärdats den 3 januari 1942, nr 13 (ändr. den 8 december 1944, nr 796). En kortfattad redogörelse för de i instruktionen meddelade föreskrifterna angående skogsstyrelsens ämbetsbefattning och organisation är införd i »Det enskilda skogsbruket 1945».

Från och med 1 juli 1946 är den skogliga avdelningen hos styrelsen definitivt uppdelad på två byråer, benämnda första och andra skogsbyrån. På första skogsbyrån handläggas ärenden av mer allmänt skoglig natur, på andra byrån främst skogsodlings- och statsbidragsärenden.

b. *Personal.* Vid utgången av år 1946 funnos vid skogsstyrelsen följande befattningshavare:

Överdirektör och chef	1
1:a skogsbyrån:	
Byråchef	1
Byråsekreterare	1
Amanuens	1
Tillfällig befattningshavare	1
2:a skogsbyrån:	
Eo byråchef	1
Förste byråsekreterare	1
Amanuens	1
Administrativa byrån:	
Byrådirektör	1
Befattningshavare med uppgift att handlägga vissa anslagsfrågor och beredskapsärenden	1
Byråinspektör (vakant)	1
Revisor	1
Amanuens (vakant)	1
Avdelningen för virkesmätningsfrågor:	
Extra föredragande	1
Assistent	1
Gemensam personal:	
Kontorist	1
Kanslibiträden	3
Expeditionsvakter	2
Kontorsskrivare, extra	1
Kontors- och skrivbiträden	10
Telefonist	1

Schematisk översikt över administration, organisation och ägarekategorier inom det enskilda skogsbruket.

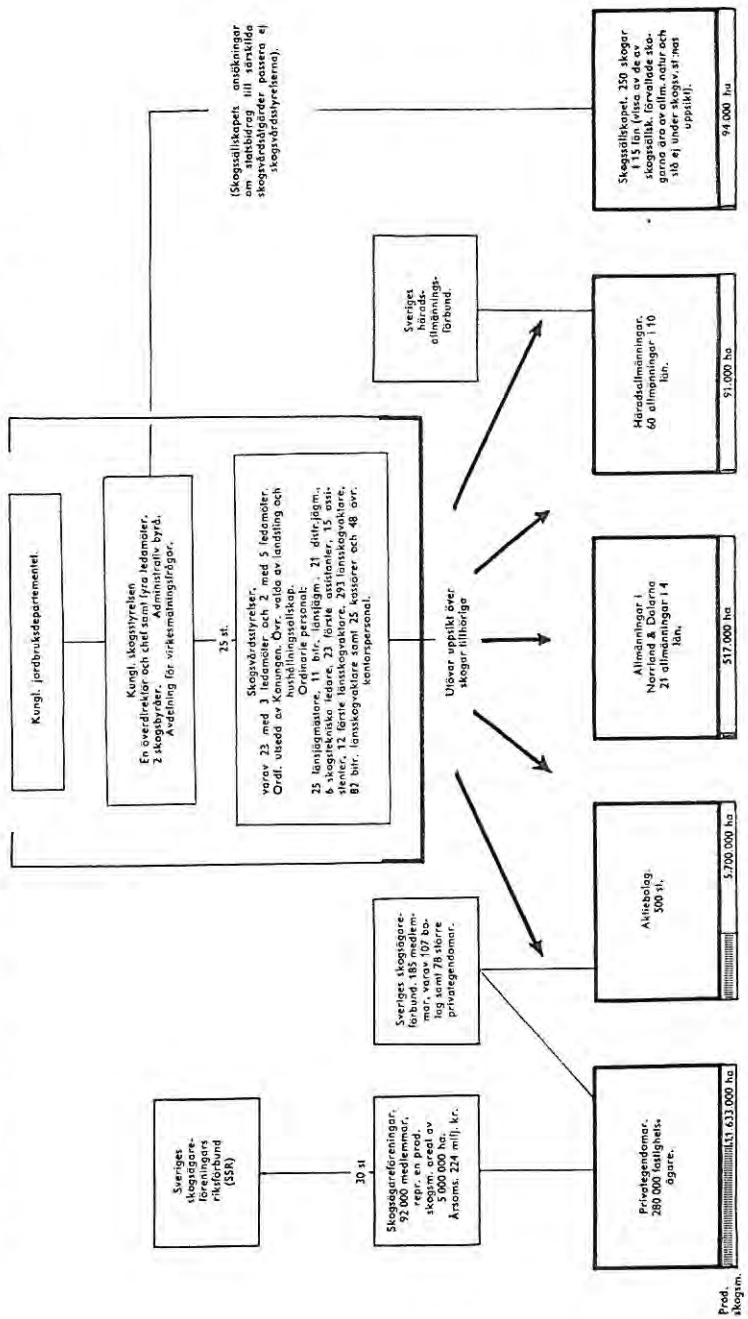

Härförutom voro vid styrelsen anställda nedanstående befattningshavare med huvudsaklig uppgift att tjänstgöra som förrättningsmän vid fältarbeten.

Reseinspektörer vid virkesmätningsavdelningen	2
Assistenter, anställda för planering av beredskapsföretag	5

c. *Verksamheten.* Under berättelseåret avhöll skogsstyrelsen 24 sammanträden, varav 12 s. k. telefonsammanträden. Dessutom sammanträdde styrelsen vid 4 tillfällen med skogsvårdsstyrelsernas förtroenderåd.

Styrelsen redovisade för år 1945 1 789 diarieförda utgående ärenden, varav 75 cirkulärskrivelser till skogsvårdsstyrelserna och 81 svar å kungl. remisser. Av remisserna kommo 46 från Kungl. Jordbruksdepartementet och 35 från övriga departement, statens arbetsmarknadskommission m. fl. Beträffande ärenden handlagda av virkesmätningsavdelningen hänvisas till särskild redogörelse under d) inspektion m. m.

Bland av skogsstyrelsen verkställda åtgärder och tagna initiativ må följande omnämnas.

Förslag till bestämmelser för användning av det av riksdagen år 1945 anvisade anslaget till skogsfröinsamling avgavs i januari. Förslaget, som godtogs, avsåg räntefria lån till skogsvårdsstyrelse för insamling, köp och lagring av kott och skogsfrö.

I mars vidtog skogsstyrelsen vissa åtgärder för ett effektivare tillvaratagande av den goda tillgången på främst tallkott. Sålunda vände sig styrelsen till bl. a. arbetsmarknadskommissionen och Svenska Landsbygdens Ungdomsförbund, vilka genom cirkulär till underlydande organ sökte anskaffa arbetskraft till kottinsamlingen. Press- och radiopropaganda bedrevs ävenledes.

Skogsstyrelsen sammankallade i maj representanter för vissa föreningar och institutioner samt enskilda experter till överläggningar angående skogsstyrelsens och skogsvårdsstyrelsernas verksamhet rörande det praktiska skogsträdförädlingsarbetet och därmed sammanhängande frågor. Vid sammanträdet tillsattes en kommitté med uppgift att utarbeta enhetliga regler för utväljande, kontroll och registrering av moderträd till fröodlingar ävensom för avkommebedömning och fastställande av fröodlingarnas provenienszoner m. m.

I maj avgavs förslag till bestämmelser för användning av anslaget Bidrag till skogsvårdskurser m. m. 1946/47. Förslaget, som av Kungl. Maj:t godtogs, avsåg bidrag dels till kostnader för anordnande av kurser i skogsarbete m. m., dels till elevunderstöd för deltagare i sådana kurser.

I augusti avlämnades till Jordbruksdepartementet beräkningar över avverkningar, förbrukning m. m. av olika virkessortiment.

Skogsstyrelsen hemställde i september hos Kungl. Maj:t om sådan ändring i tillämpningsföreskrifterna till 1932 års lappmarkslag, att ett förenklat förfarande

vid upprättande av avverkningsplaner kunde tillämpas. Framställningen resulterade i författningsändring k. k. 656/46.

En allmän överläggning mellan skogsstyrelsen och representanter för skogsvårdsstyrelserna, med deltagande även av ett flertal andra inbjudna personer, föreningar och institutioner, hölls i Stockholm i oktober. Härvid behandlades bl. a. frågor rörande skogsundervisningen samt möjligheterna för en bredare upplagd skogsodlingsverksamhet, därest influtna prisutjämningsavgifter komme att ställas till förfogande. Skogsstyrelsen hade dessförinnan avlåtit en skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan, att av diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter måtte avsättas 15 milj. kr för återuppbyggnad av skogsbeståndet. Till detta jämte andra skogsvårdande ändamål, för vilka bidrag begärts med ca 2 milj. kr, reserverades sedermera sammanlagt 12 milj. kr.

I samband med pågående utredning rörande den framtida tillgången på klenvirke och dettas avsättningsmöjligheter hemställde skogsstyrelsen i november, att styrelsen finge i uppdrag att bedriva konsulterande verksamhet m. m. beträffande användning av ved som bränsle i stationära värmeanläggningar samt att medel ställdes till styrelsens förfogande för detta ändamål. Skogsstyrelsen erhöll senare i uppdrag att i samråd med byggnadsstyrelsen utarbeta närmare riktlinjer för en sådan verksamhet.

I december överlämnade skogsstyrelsen till Kungl. Maj:t förslag till avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid skogsvårdsstyrelserna.

Av skogsstyrelsen utarbetade bestämmelser ang. ersättningsnormer för skogsvårdsstyrelsepersonalens bilresor tillställdes styrelserna i december.

På uppdrag av Kungl. Maj:t påbörjade skogsstyrelsen utarbetandet av normaltaxor avseende ersättning för skogsvårdsstyrelsernas biträdesverksamhet.

Under året fortgick arbetet med uppgörandet av enhetliga blanketter för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. Sålunda utarbetades blanketter för avlöningsbokföringen i samband med källskattens införande. Frågan om genomförandet av ett enhetligt bokföringssystem hos styrelserna behandlades i samråd med dessa under slutet av berättelseåret.

Sedan skogsstyrelsen utverkat Kungl. Maj:ts tillstånd att anlita byråchefen Kolm i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att för skogsstyrelsens räkning upprätta standardritningar för lämpliga brokonstruktioner i samband med skogsvägbyggen, ha under 1946 elva sådana ritningar utarbetats. Medel härför har anvisats ur skogsväganslaget.

Den under föregående år påbörjade undersökningen rörande de hos skogsvårdsstyrelserna tjänstgörande förmännens anställnings- och avlöningsförhållanden fortsattes. Förslag till avlöningsnormer utarbetades och tillställdes skogsvårdsstyrelserna för yttrande.

I likhet med de två föregående åren planlades skogliga beredskapsarbeten dels av förrättningsmän anställda direkt hos skogsstyrelsen och dels av skogsvårdsstyrelsernas egna tjänstemän. Från den 1 november 1945 till 1 oktober 1946 ökade den totala arbetsreserven å enskilda skogar från 4 764 000 dagsverken till 5 603 000. Beredskapsställningen den 1 oktober framgår av följande tabell.

	Beräknad dagsverksåtgång
Skogsutdikning	653 000
Skogsodling	382 000
Röjning i stavaskog och tätväxande ungskog	88 000
Skogsbilvägar	4 133 000
Cykelstigar	24 000
Betesanläggningar	323 000
Summa	5 603 000

Eftersatta lagligen åvilande skogsvårdsarbeten äro ej medräknade i ovanstående uppgifter.

Under året ha utfärdats tillägg till mätningsinstruktionerna för brännved, massaved av barrträd, sågtimmer av ek och möbelfanervirke av ek.

Skogsstyrelsen medverkade vid iordningställandet av den särskilda skogsutställningen vid rikslantbruksmötet i Stockholm i juni.

Bland skogsstyrelsens remissvar under år 1946 kunna framhållas yttranden i följande ämnen.

Betänkande med förslag till förordning om vissa investeringsfonder m. m. i vad detsamma avsåg sådana fonder för skogsbruket.

En av styrelsen för Tärna-Stensele allmänningsskog till Kungl. Maj:t ingiven framställning om vissa ändringar av villkoren för erhållande av bidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget ävensom av bestämmelserna rörande reproduktionsplikt i lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna.

Förslaget till lag om tvångsinlösen av vanhävdad jordbruksegendom m. m.

Angående ersättning till ägare av tamdjur för skador, som förorsakats av varg och järv.

Vissa förslag till beskattning av inkomst av under 1945 stormfälld skog.

1944 års skogsvårdsstyrelseutrednings betänkande med förslag angående skogsvårdsstyrelserna.

Betänkande med förslag rörande den ekonomiska försvarsberedskapens framtida organisation.

Utredning av lantbruksstyrelsen angående åtgärder mot sandstormarnas skadeverkningar inom södra Sveriges sandjordsområden m. m.

Förslag till ny kungörelse angående ersättning för deltagande i skogsbrandsläckning.

1942 års jordbrukskommittés betänkande angående riktlinjer för den framtida jordbrukspolitiken.

Framställningar från norrlandskommittén angående tidsbegränsade skogsservitut samt angående bostadsförhållandena för helårsarbetande skogsarbetare.

1938 års arbetarskyddskommittés betänkande med förslag till lag om skydd mot ohälsa och olycksfall i arbete m. m.

1944 års vanhävdsutrednings förslag till ny lagstiftning om uppsikt å jordbruk.

Betänkande med principförslag till ändrade grunder för flottningslagstiftningen m. m. avgavs av skogsstyrelsen i januari. (SOU 1946: 3.)

Betänkande med förslag till skogsvårdslag m. m. avgavs av skogsstyrelsen i maj, varmed den hösten 1942 påbörjade utredningen rörande skogsvårdslagstiftningen avslutades. Under året avhölls 2 sammanträden med de särskilt tillkallade sakkunniga. (SOU 1946: 41.)

Utlåtande rörande metoder och materiel vid skogsbrandsläckning avgavs i maj av den av skogsstyrelsen och luftskyddsinspektionen under 1942 tillkallade skogsbrandsläckningskommittén. (SOU 1946: 73.)

Betänkande med förslag till lag om virkesmätning m. m. avgavs av skogsstyrelsen i augusti. Under året avhöllos 2 sammanträden i lagstiftningsfrågor med de för utredningsarbetet tillkallade sakkunniga. (SOU 1946: 63.)

Det under föregående år påbörjade utredningsarbetet för åstadkommande av nya föreskrifter för mätning av massaved i fast mått och av sågtimmer av barrträd fortgick under året. Upprättade förslag till instruktioner för mätning av det förstnämnda sortimentet gjordes till föremål för omfattande provmätningar, vilka verkställdes av olika virkesmätningsföreningar i samråd med Föreningen Skogsarbeten. Specialundersökningar verkställdes av statens skogsforskningsinstitut och vid några skogsindustriers laboratorier.

De vid skogsforskningsinstitutet m. fl. institutioner pågående utredningarna rörande den framtida tillgången och användningen av klenvirke fortsattes under året. Skogsstyrelsen har i uppdrag att följa och samordna dessa utredningar.

I kungl. brev den 18 januari 1946 uppdrogs åt domänstyrelsen och skogsstyrelsen att gemensamt verkställa utredning rörande behovet av en utökning av antalet statliga skogsskolor. De förberedande undersökningarna resulterade i en hemställan om anslag för inrättande och drift under ett år av en provisorisk skogsskola vid Kratte Masugn i Gävleborgs län.

Genom nådigt brev den 29 juni 1945 uppdrog Kungl. Maj:t åt domänstyrelsen och skogsstyrelsen att utreda frågan om älgens skadegörelse å växande skog samt framlägga förslag till förebyggande av sådan skadegörelse. De av ämbetsverken utsedda utredningsmännen ha under året införskaffat ett omfattande utredningsmateriel samt företagit resor för studium av skadegörelsens art i olika landsdelar. Vid utredningen ha medverkat vissa experter.

I samarbete med statens skogsforskningsinstitut anordnade skogsstyrelsen den 19—22 maj en fortbildningskurs avseende skogsodling, hyggesbränning och klorat-

behandling. Kursen var förlagd till Orsa och bevistades av ett 60-tal deltagare, representerande personal från skogsvårdsstyrelsen och skogsbolag i Kopparbergs län samt domänverket.

Som fortsättning på en under 1945 av skogsstyrelsen anordnad beteskurs, avhölls i Åsele den 20—29 maj en praktiskt betonad kurs i betesreglering med 39 deltagare från skogsvårdsstyrelserna i de sex nordligaste länen samt från domänverket och skogsbolag.

Svenska vägföreningen biträdde skogsstyrelsen vid anordnandet den 2—6 april av en kurs i tjälskadeskydd och grusvägsunderhåll för skogsvägar. I kursen deltogo 30 personer från skogsstyrelsen, skogsvårdsstyrelser och bolag.

Personal från skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna till ett sammanlagt antal av 28 bereddes tillfälle att deltaga i de under våren och hösten i Stockholm anordnade kurserna i jordbrukets rationalisering m. m.

d. *Inspektion m. m.* Överdirektören och byrącheferna ha företagit resor för studium av skogsförhållandena i följande omfattning:

den 3—5 oktober i Stockholms och Västmanlands län,
den 6—9 oktober i Skaraborgs, Älvsborgs samt Göteborgs och Bohus län.

Den 12—15 maj anordnades en resa till Kopparbergs län för riksdagens jordbruksutskott. Överdirektören och några av tjänstemännen deltogo.

Byrådirektören har som skogsstyrelsens representant närvarit vid avtalsförhandlingar mellan skogsvårdsstyrelserna och vissa kategorier anställda i Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Västernorrlands och Värmlands län.

För kontroll av virkesmätningsbestämmelsernas efterlevnad ha tjänstemän från virkesmätningsavdelningen gjort 44 resor omfattande sammanlagt ca 693 dagar. Härvid ha ca 5 419 företag besökts.

Förutom ovanstående ha överdirektören och tjänstemännen företagit resor avseende besiktningar av olika slag, kursverksamhet samt överläggningar i frågor rörande bl. a. betesanläggningar, fröanskaffning, skogsträdförädling och undervisningsverksamhet.

Omfattningen av ärenden handlagda av virkesmätningsavdelningen framgår av följande tablå.

Utarbetande av mätningsföreskrifter	4
Undantag från mätningsbestämmelser (dispenser)	52
Tillsyn över mätningsarbeten:	
Kontrollbesök	5 419
Av kontrollbesök föranledda skrivelser	1 489
Begärda skriftliga förklaringar	235
Utredningar begärda genom polismyndighet	49
Utredningar som föranlett åtal och böter	39
Utredningar som ej föranlett åtal och böter	9
Utredningar ej avgjorda	1
Klagan över auktoriserad mätning	16
Antal diarieförda ärenden	461

2. Skogsvårdsstyrelserna.

Genom beslut av statsmakterna genomfördes fr. o. m. den 1 juli 1946 en omläggning av såväl skogsvårdsstyrelsepersonalens anställningsförhållanden som skogsvårdsstyrelseverksamhetens finansiering.

a. *Personal.* Hos skogsvårdsstyrelserna finnas numera ordinarie, extra samt tillfälliga befattningshavare. De ordinarie tjänsterna äro fördelade på de olika styrelserna genom en av Kungl. Maj:t fastställd personalförteckning. För innehavarna av sistnämnda befattningar gäller särskilt av Kungl. Maj:t utfärdat avlöningsreglemente och — i fråga om pensionsförmåner — i tillämpliga delar folkskolans tjänste- och familjepensionsreglementen.

Vad beträffar avlöningsförhållandena för skogsvårdsstyrelsernas extra årsanställda befattningshavare fastställer Kungl. Maj:t efter förslag av skogsstyrelsen vissa grunder att tillämpas av styrelserna. För övrig personal äger vederbörande skogsvårdsstyrelse själv bestämma anställningsvillkoren, dock först efter hörande av skogsstyrelsen.

Vid berättelseårets utgång var det ungefärliga antalet ordinarie befattningar samt antalet extra och tillfälliga befattningshavare hos skogsvårdsstyrelserna följande.

Ordinarie befattningar:

Länsjägmästare	25
Bitr. länsjägmästare	11
Distriktsjägmästare	21
Skogstekniska ledare	6
Förste assistenter	23
Assistenter	15
Kassörer	25
Förste länsskogvaktare	12
Länsskogvaktare	293
Kansliskrivare	2
Bitr. länsskogvaktare	82
Kanslibiträde	11
Kontorsbiträde	35
Summa	561

Extra och tillfällig personal:

Högskoleutbildade	69
Skogsskoleutbildade	387
Av skogsvårdsstyrelse utbildade	845
Annan ej särskilt redovisad personal	179
Summa	1 480

Antalet rese- och förrättningsdagar har under år 1946 uppgått till 222 418, vilket utgör en ökning i förhållande till motsvarande siffra för år 1945 med 7 771 dagar. Variationen i antalet förrättningsdagar per år från och med 1938 t. o. m. berättelseåret framgår av nedanstående sammanställning.

År	Antal förrättningsdagar
1938	167 398
1939	162 664
1940	163 236
1941	188 405
1942	207 953
1943	204 545
1944	172 205
1945	214 647
1946	222 418

Av antalet förrättningsdagar under berättelseåret belöper ungefär 56 % å tillfällig personal.

I övrigt hänvisas till tab. 2 och 3, där specificerade uppgifter återfinnas beträffande personal och förrättningsdagar.

b. *Verksamhetens finansiering.* Såsom en följd av omläggningen den 1 juli 1946 i finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet uppbäras icke längre influtna skogsvårdsavgiftsmedel av styrelserna, utan ingå i den allmänna budgeten. Skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov täckes i stället till allra största delen av statsanslag. Styrelsernas övriga inkomster utgöras liksom tidigare av ersättningar för biträde vid förrättningar, räntor, intäkter av fastigheter o. dyl. samt bidrag från landsting och hushållningssällskap. Inkomsten av före den 1 juli uppburna skogsvårdsavgiftsmedel och direkta anslag under år 1946 har uppgått till sammanlagt 8 236 800 kr, varav från landsting 76 000 kr och från hushållningssällskap 21 250 kr. Inkomster i form av ersättningar för lånnat biträde vid förrättningar jämte förvaltningsbidrag från respektive skogsvårdsanslag har uppgått till 3 383 618 kr och övriga intäkter (räntor, fastigheter, inventarier m. m.) till 550 455 kr. Därutöver redovisa skogsvårdsstyrelserna såsom under året upptagna lån 853 395 kr. Styrelsernas sammanlagda inkomster, däri inräknade lånemedlen, ha sålunda under berättelseåret uppgått till 13 024 268 kr.

Skogsvårdsstyrelsernas sammanlagda utgifter under 1946, inklusive vissa överföringsbelopp, redovisas till 13 370 296 kr, varav återbetalade lån 368 092 kr. Jämfört med år 1945 ha utgifterna icke obetydligt ökat. Detta gäller främst verksamheten med återväxt, upplysning och utbildning samt betesfred. Utgifterna för skogsdiknings- och skogsvägbyggnadsverksamheten ha däremot minskat. En omfattande nyanskaffning av fastigheter har väsentligt bidragit till stegringen av de totala utgifterna. Sedan år 1938 ha utgifterna för löner och pensioner stigit från 2 050 000 kr till 3 860 000 kr för år 1946.

Tillgångar över skulder vid 1946 års utgång redovisas av skogsvårdsstyrelserna till ett sammanlagt avrundat belopp av 7 640 000 kr mot 7 020 000 kr vid årsskiftet 1945/46.

Se i övrigt de ekonomiska tabellerna 10—13.

Uppgifter rörande av skogsvårdsstyrelserna ägda fastigheter, avsedda för undervisningsändamål.

Län	Fastighetens namn	Prod. skogsmark ha	Virkesförråd m³sk	Huvudsaklig användning såsom	Antal elevplatser sommar	Antal elevplatser vinter	Användning under 1946 för undervisningsändamål
1	2	3	4	5	6	7	8
Södermanlands	*Vallmotorp* (Vegersberg nr 3^2, Skarendal)	140	11 100	skogsvårdsgård	3—4	3	Stämplingskurs: 38 tim. 15 delt.
Östergötlands	*Skullebo* nr 1^1, 2^1	273	25 000	»	—	—	
Jönköpings	*Trollebo* säteri med Folkatorps skogsmark	369	29 000	»	40	30	Plantörkurs: 8 dag., 25 delt. Apteringskurs: 6 dag., 24 delt. Praktikläger: 2 mån., 27 delt. Kurs för skogsv. kom. ordf.: 3 dag., » » » » » : 3 » , tillsammans 40 delt. Studiecirklar: 3 dag., Studiecirklar: 3 dag., } 49 delt.
Kronobergs	*Stenhöga* nr 1^1	158	13 500	»	—	—	
Kalmar norra	*Lidhem* nr 2^1 och Viken nr 1^7	333	22 000	»	—	—	
Blekinge	*Sjöarp* nr 1	158	12 000	»	22	22	Plantörkurs: 6 dag. 2 kurser i rationaliserad avverkning: 6 dag. Praktiska övningar för elever vid länets lantmannaskola, skogsdagar och exkursioner
Hallands	*Egernahult*	78	3 200	»	—	—	
Göteborgs och Bohus	*Hensbacka*	200	18 000	»	25	25	
Värmlands	*S:a Viken* nr 1^2, 1^3, 1^6	171	20 100	»	—	—	
Kopparbergs	*Rankhyttan*	438	35 500	»	28	—	Skogsvårdskurs: 25 delt. » : 28 delt. Föredrag, exkursioner, gallringstävlingar
Gävleborgs	*Vik* nr 6^2, *Edskön* nr 2^{15}, *Ytterhärde* 4^3, *Fänja* 5^7, *Lund* 6^{10}, *N. Edsbyn* 3^{13}, *Veckebo* 11^{20} o. 12^{88}	635	38 100	demonstrationsskogar	—	—	
	Kratte Masugn nr 1 och 2	338	15 300	skogsvårdsgård	60	60	Skogsvårdskurs: 3 mån., 13 delt. Stämplingskurs: 14 dag., 15 delt. Kurs i skogsarb. m. m.: $1^1/_2$ mån., 8 delt. Praktikläger: 8 veckor, 11 delt. Länsgallringstävl.

1	2	3	4	5	6	7	8
Västernorrlands	*Ljungaskog* nr 2^1	265	13 900	skogsvårdsgård	24	—	
	Viken 1^{11}, *Godmark* 1^{39}	334	20 100	demonstrationsskogar	—	—	Kurs för arbetsledare: 11 dag., 25 delt.
Jämtlands	*Haläsen*	352	19 350	skogsvårdsgård	40	—	Skogsvårdskurs: 2 veckor, 30 delt. Praktiska övningar för elever vid folkhögskola och lantmannaskola
Västerbottens	*S. Bäcksjö* nr 1^1, *N. Bäcksjö* nr 2^1 och *Mångbyn* nr 1^1	570	9 000	skogsvårdsgård	20	—	Skogsarb.-kurs: 40 dag., 17 delt. Praktikantläger: 2 mån., 15 delt. Skogsodlingskurs för lantmannaelever: 2 dag.
	Småbacka nr 1^3 och *Bursiljum* nr 9^{10}	93	8 500	»	—	—	

c. *Upplysnings- och utbildningsverksamheten.* Under berättelseåret har genom skogsvårdsstyrelsernas försorg avhållits 67 kurser vid särskilda undervisningsanstalter, såsom lantmannaskolor, lantbruksskolor och folkhögskolor, varvid antalet deltagare varit 2 038 och antalet lektionstimmar 6 065. För utbildning av förmän för stämplings- och skogvårdsarbeten m. m. har avhållits 20 kurser, omfattande 2 047 timmar och med 358 deltagare. För skogsägare har hållits 119 kurser om tillsammans 2 105 timmar och med 2 339 deltagare. Utan samband med kurser har skogsexkursioner anordnats under sammanlagt 405 dagar och med 10 100 deltagare. Samarbete har förekommit såväl med svenska landsbygdens ungdomsförbund (SLU) som svenska landsbygdens studieförbund (SLS), i det senare fallet genom bildandet av studiecirklar med ämnesval ur skogshushållningen. Samarbete har även förekommit med jordbrukarnas ungdomsförbund (JUF). Den utomordentligt viktiga kontakten med ungdomen och dess organisationer har sålunda trots skogsvårdsstyrelsernas stora arbetsbörda kunnat upprätthållas.

Med bidrag från anslaget till skogsvårdskurser m. m. anordnades under 1946 kurser i skogsarbete inom Östergötlands, Gävleborgs och Västerbottens län. I tre kurser omfattande 3—10 veckor, deltogo sammanlagt 47 hemmansägarsöner, skogsarbetare och praktikanter.

Länsarbetsnämnderna anordnade även under 1946 praktikläger avsedda för ungdomar, som planerade att inträda på skogsmannabanan. Kursprogrammet uppgjordes i samråd med skogsvårdsstyrelserna; det praktiska arbetet omfattade bl. a. stämpling, huggning, skogsodling, dikning och skogsuppskattning. Sammanlagt deltogo 92 ynglingar i sex läger, varav två vid skogsvårdsgårdar.

Undervisningsverksamheten har särskilt vad beträffar utbildningen av arbetsledare icke obetydligt utökats i jämförelse med år 1945.

d. *Skogsvårdsgårdar.* Under berättelseåret ha ytterligare tre skogsvårdsstyrelser, nämligen de i Östergötlands, Göteborgs och Bohus samt Värmlands län, förvärvat egna skogsfastigheter avsedda för undervisningsändamål. Vid 1946 års slut hade sammanlagt fjorton skogsvårdsstyrelser egna sådana skogsvårdsgårdar. Undervisning, försöksverksamhet och plantskoleverksamhet ha vid dessa bedrivits i ungefär samma omfattning som föregående år.

Ett sammandrag av de av skogvårdsstyrelserna ägda fastigheterna och deras utnyttjande under 1946 för undervisningsändamål återfinnes på sid. 42 och 43.

V. Skogliga frågor av allmänt intresse.

1. *Lagar* utfärdade under 1946. Lag om ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till lagen den 31 december 1945 (nr 900) angående ändrad lydelse av 8, 14 och 16 par. lagen den 28 september 1928 (nr 377) om skogsaccis m. m. SFS nr 474/1946. (Prop. nr 261. Bev.-utsk. betänkande nr 40 RD:s skrivelse nr 374.)

Lag om förlängning av tiden för vissa servitut. Genom lagen utsträckes giltighetstiden för tidsbegränsade skogsservitut i Norrland till den 1 januari 1960, i de fall tiden utgått efter 1 december 1939. SFS nr 741/1946. (PM avgiven av särskild utredningsman inom norrlandskommittén. Prop. nr 355. Sammansatta andra lag- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1. RD:s skrivelse nr 523.)

Lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1942 (nr 493) om avverkningsskyldighet. SFS nr 92/1946. (Prop. nr 70. Andra lagutskottets utlåtande nr 11. RD:s skrivelse nr 63.)

Lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1943 (nr 444) om tillståndstvång för byggnadsarbete. SFS nr 342/1946. (Prop. nr 260. Andra lagutskottets utlåtande nr 34. RD:s skrivelse nr 383.)

2. *Kungörelser m. m.* K. k. om ändrad lydelse av 3 och 5 par. kungörelsen den 25 maj 1945 (nr 257) angående prisutjämningsavgift å vissa trävaror. Ändringen innebar bl. a. en avsevärd ökning av prisutjämningsavgiften. SFS nr 197/1946.

K. k. angående stipendier åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m. Kungörelsen ersatte k. k. den 4 maj 1945 (nr 378) och innebar i huvudsak en ökning av stipendiemöjligheterna SFS nr 213/1946.

K. k. om ändrad lydelse av 37 par. reglementet den 21 maj 1943 (nr 341) för specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande. Även denna kungörelse innebar huvudsakligen en ökning av stipendiemöjligheterna. SFS 215/1946.

K. f. om fortsatt giltighet av förordningen den 25 maj 1945 (nr 256) angående prisutjämningsavgift. SFS nr 282/1946.

K. f. om ändring i förordningen den 30 maj 1941 (nr 350) angående skogsvårdsstyrelser SFS nr 323/1946. I samband med denna ändring genomfördes en väsentlig omläggning av finansiering och redovisning samt av personalens anställnings- och avlöningsförhållanden. (Prop. nr 126.)

K. f. om skogsvårdsavgift. Härigenom föreskrevs att skogsvårdsavgift skall erläggas för jordbruksfastighet och beräknas på summan av värdena för skogsmark och växande skog med ett för varje år fastställt promilletal, utgörande högst en och en halv promille. SFS nr 324/1946. (Prop. nr 126.)

K. k. om ändrad lydelse av 2 och 3 par. kungörelsen den 13 oktober 1944 (nr 679) angående understöd av statsmedel åt vissa elever vid skogsbrukskurser. Ändringen innebar bl. a. en ökning av understödet till eleverna. SFS nr 324/1946.

K. br. angående åtgärder för främjande av vedanskaffningen m. m. tillställt statens bränslekommission. I brevet fastställde Kungl. Maj:t bl. a. garantipriser för olika vedsortiment. SFS nr 434/1946. (Prop. nr 256.)

Avlöningsreglemente för ordinarie befattningshavare vid skogsvårdsstyrelserna. SFS nr 516/1946.

K. k. med vissa föreskrifter rörande beräkning av taxerad merinkomst av jordbruk och skogsbruk vid taxering till krigskonjunkturskatt för år 1946. SFS nr 530/1946.

K. k. om ändring i instruktion den 22 juni 1945 (nr 439) för statens skogsforskningsinstitut. SFS nr 538/1946.

K. k. angående tjänste- och familjepension för skogsvårdsstyrelsernas ordinarie befattningshavare. SFS nr 539/1946.

K. k. om ändring i kungörelsen den 21 april 1933 (nr 174) med bestämmelser angående förrättning enligt 7 par. 2 mom. lagen den 10 juni 1932 (nr 180) om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden. Ändringen innebar möjlighet att i vissa fall upprätta förenklade avverkningsplaner. SFS nr 656/1946.

K. f. om uppskov med allmän fastighetstaxering. Taxeringen, som skulle äga rum år 1948, uppsköts till år 1949. SFS nr 702/1946. (Prop. nr 321.)

K. k. rörande tillämpning av lagen den 6 december 1946 (nr 741) om förlängning av tiden för vissa servitut. SFS nr 742/1946.

K. k. angående statsbidrag till förlängning av tiden för vissa servitut. SFS nr 743/1946.

3. *Propositioner.* Förutom de under 1) och 2) omnämnda propositionerna torde följande vara av allmänt skogligt intresse:

I 1946 års statsverksproposition äskades för täckande av vissa skogsbrukets

medelsbehov ca 5·4 miljoner kr. Härav kunna följande anslag till skogsvård m. m. nämnas: förslagsanslag om 30 000 kr till ersättning åt skogsvårdsstyrelser för kostnader föranledda av inskränkningar med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog; förslagsanslag om 200 000 kr till skogsutdikning; reservationsanslag om 2 000 000 kr till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo; reservationsanslag om 1 000 000 kr till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. samt förslagsanslag om 40 000 kr till bidrag till skogsvårdskurser m. m. Till kurser för virkesmätare äskades 10 000 kr och till kostnader för virkesmätning 80 000 kr. Härutöver voro i propositionen anslagen till skogsstyrelsen och vissa av anslagen till skogsvård m. m. upptagna, dock endast med beräknade belopp i avbidan på särskild proposition rörande förslag till ändring i gällande förordning angående skogsvårdsstyrelser, m. m. — Riksdagen beslöt i enlighet med de i statsverkspropositionen framlagda äskandena. (Prop. nr 1 nionde huvudtiteln. Jordbr.-utsk. utlåtande nr 1. R. D:s skrivelse nr 9.)

Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 äskades 50 000 kr till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande. — Propositionen bifölls. (Prop. nr 2. Jordbr.-utsk. utlåtande nr 2. R. D:s skrivelse nr 57.)

I samband med proposition (nr 126) angående ändring i skogsvårdsstyrelseförordningen äskades för budgetåret 1946/47 å riksstaten under nionde huvudtiteln förslagsanslag till skogsstyrelsen av sammanlagt 266 700 kr, till Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet ett reservationsanslag av 6 150 000 kr samt till statens skogsodlingsanslag ett reservationsanslag av 175 000 kr. I särskild proposition nr 246 äskades till Skogsvård m. m.: Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning m. m. ett förslagsanslag av 400 000 kr. — Propositionerna bifölls, dock med den ändringen att anslaget till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet höjdes till 6 200 000 kr. (Prop. nr 126 och 246. Jordbr.-utsk. utlåtande nr 61. RD:s skrivelse nr 391.)

För anordnande av provmätningar i samband med ny instruktion för mätning av massaved medgav riksdagen att högst 50 000 kr finge tagas i anspråk av det å riksstaten för budgetåret 1945/46 uppförda anslaget till Kostnader för virkesmätning. (Prop. nr 163. Jordbr.-utsk. utlåtande nr 20. RD:s skrivelse nr 149.)

Riksdagen uppförde å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 ett anslag av 10 000 000 kr till Bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m. (Prop. nr 211. Jordbr.-utsk. utlåtande nr 69. RD:s skrivelse nr 348.)

Proposition angående fortsatt uttagande av prisutjämningsavgifter samt med förslag till disposition av sådana avgifter godkändes av riksdagen. (Prop. nr 237. Sammansatt bevilln.- och jordbr.-utsk. utlåtande nr 1. RD:s skrivelse nr 305.)

I samband med proposition angående erforderliga åtgärder för tryggande av bränsleförsörjningen äskades ett förslagsanslag av 4 000 000 kr för budgetåret 1946/47 till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved. m. m. — Propositionen bifölls. (Prop. nr 256. Statsutsk. utlåtande nr 191. RD:s skrivelse nr 371.)

Till ytterligare medel till skogsvårdens befrämjande å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisades efter särskild proposition 190 000 kr. (Prop. nr 297. Jordbr.-utsk. utlåtande nr 72. RD:s skrivelse nr 400.)

4. *Motioner.* Av årets riksdagsmotioner kunna följande omnämnas:

Motioner om upphävande av priskontrollen på rundvirke och rotstående skog. — Avslag. (Mot. I: 26, II: 24. Jordbr.-utsk. utlåtande nr 67.)

Förslag rörande komplettering av ofullständiga jordbruk med skog, varvid möjligheter att bilda gemensamhetsskogar till stöd för jordbruket särskilt borde undersökas. — Avslag. (Mot. I: 67, II: 131 samt mot. II: 15. Jordbr.-utsk. utlåtande nr 57 respektive nr 49.)

Särskilda bestämmelser angående taxering av inkomst från stormfälld skog. (Mot. I: 149, mot. II: 249, 250. Bevilln.-utsk. betänkande nr 42.)

I samband med 1946 års statsverksproposition väcktes motioner om ökat anslag till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo. (Mot. I: 164, II: 280.)

Ett stort antal motioner väcktes i anledning av prop. nr 126 med förslag till ny skogsvårdsstyrelseförordning m. m. — Avslag (Mot. I: 285—295, II: 442, 444—446, 448—453.)

Motion angående ändring av kommunalskattelagens bestämmelser om rätt för skogsarbetare m. fl. till avdrag för vissa fördyrade levnadskostnader. — Avslag. (Mot. III: 27. Bevilln.-utsk. betänkande nr 25.)

Tillhandahållande åt jord- och skogsbruket av i krigsmaktens förvar befintliga lager av sprängämnen. — Avslag. (Mot. II: 85. Andra kammarens tillf. utsk. utlåtande nr 3: 1.)

Motioner väcktes i anledning av prop. nr 237 angående prisutjämningsavgifter, m. m. — Motionerna I: 331 och II: 510 bifölos. Motion II: 509 avslogs. (Mot. I: 331, II: 509 och 510.)

5. *Interpellationer.* Angående uttagningen av massaved för bränsleändamål. (Interp. I: 10, vårsessionen.)

Angående upphävande av prisregleringen å rundvirke m. m. (Interp. II: 33.)

Angående framkörningspremier å brännved under instundande avverkningssäsong. (Interp. II: 37, vårsessionen.)

Angående ändrade grunder för flottningslagstiftningen. (Interp. II: 54, vårsessionen.)

Angående ökad export av trävaror m. m. (Interp. I: 14, höstsessionen.)

Angående utredning rörande möjligheten att förbättra vägförbindelserna genom landets mera avlägsna skogsområden m. m. (Interp. II: 30, höstsessionen.)

6. *Betänkanden.* Förutom de under »skogsstyrelsens verksamhet» i kap. IV angivna betänkandena avgavs under året följande avseende frågor av betydelse för skogsbruket.

P. M. angående utvecklingsplanering på jordbrukets område överlämnades i oktober 1945 (S. O. U. 1946: 18.)

Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser i fråga om taxering av inkomst av jordbruksfastighet samt lag om jordbruksbokföring avgavs i februari 1946 av 1943 års jordbrukstaxeringssakkunniga. Betänkandet behandlar även inkomstbeskattningen av skogsbruk. (SOU 1946: 29.)

Betänkande innehållande riktlinjer för den framtida jordbrukspolitiken avgavs i juni av 1942 års jordbrukskommitté. (SOU 1946: 42, 46 och 61.)

Betänkande med förslag till lag om skydd mot ohälsa och olycksfall i arbete m. m. avgavs av 1938 års arbetarskyddskommitté i två delar i juni resp. i december. (SOU 1946: 60 och 88.)

Betänkande angående vissa åtgärder till förbättrande av transportförhållandena i Norrland avgavs av norrlandskommittén i december. (SOU 1946: 84.)

7) *Utredningar och kommittéer.* Förutom tidigare omnämnda under året påbörjade eller avslutade utredningar samt kommittéarbeten kunna nämnas:

För att utreda frågan om yrkesutbildning inom jordbruket och skogshanteringen tillkallade jordbruksministern sex sakkunniga.

Lantbruksstyrelsen framhöll i utredning angående sandstormarnas skadegörelser i södra Sverige att anläggandet av skyddsplanteringar bör intensifieras och underlättas med bidrag från staten.

Försvarsministern tillkallade sakkunniga att utreda frågan om försvarets jordbruks- och skogsfastigheter.

Skogssällskapet och Norrlandskommittén ha tillsammans diskuterat möjligheterna att i Norrland främja skogsvården genom att inrätta kommunala m. fl. allmänningsskogar.

Inom industriens utredningsinstitut framlades en undersökning i syfte att klargöra vissa grunddrag i Norrlands arbetskraftsbalans.

I skrivelse till Kungl. Maj:t framlade norrlandskommittén förslag till förbättrande av arbets- och bostadsförhållandena för helårsanställda skogsarbetare. Förslaget avsåg bl. a. statliga lån och bidrag för anordnande av arbetarbostäder.

Västerbottens skogskommitté, tillsatt av landstinget i länet, avlämnade under året betänkande, vari påtalades den inom länet kraftiga sänkningen av virkeskapitalet under de senaste 20 åren samt förordades en kraftig nedskärning av avverkningsvolymen.

Vid statens skogsforskningsinstitut utarbetades och framlades under året två avverkningsprognoser för bedömande av den framtida virkeshushållningen, den ena gällande för en 10-årsperiod och avseende hela landet, den andra gällande för en 40-årsperiod och avseende blott Norrland.

För en förberedande teknisk snabbutredning om en praktiskt inriktad forsknings- och försöksverksamhet på torvområdet tillkallade handelsministern sex utredningsmän.

Sju sakkunniga för utredning rörande naturskyddet tillkallades.

Bland av ekkommittén vidtagna åtgärder under 1946 kunna omnämnas en undersökning rörande omfattningen av ekavverkningen, förberedande åtgärder för en premieringsverksamhet avseende för landskapsbilden särskilt värdefulla träd och trädgrupper, främst av ek, samt färdigställande av en inventering av sådana träd.

8) *Förslag om utredningar m. m.* I särskilt yttrande föreslår skogsforskningsinstitutet, att skogsbrukets frågor gores till föremål för särskild lagstiftning.

9) *Övrigt.* I avsikt att underlätta och effektivisera skogsbelåningen har Sveriges allmänna hypoteksbank antagit vissa författningsändringar.

Av medel, som influtit av prisutjämningsavgifter på travaror, avsattes 11 milj. kr till en fond för forskning på skogsbrukets och skogsindustriernas område.

Under året införde flertalet skogsvårdsstyrelser de av länsjägmästareföreningen utarbetade enhetliga bestämmelserna för utsyning och kubering av rotposter.

Svenska träforskningsinstitutet invigdes i november.

Skogsvårdsskolan i Kratte Masugn, Gävleborgs län, invigdes i augusti.

Landets första riksstämplingstävling anordnades under året i Jämtland.

I syfte att skapa ett fastare ekonomiskt underlag för den årligen hållna skogsveckan bildades Stiftelsen Skogsveckan med anslutning av organisationer och föreningar inom det skogliga och skogsindustriella området.

VI. Föreningsverksamheten.

Inom skogsbruket är ett stort antal ekonomiska och ideella föreningar verksamma. Här nedan lämnas några korta data angående de mest betydande av dessa sammanslutningar.

1. *Skogsägareföreningarna.* Tanken att enskilda skogsägare, särskilt mindre sådana, till gagn för gemensamma intressen borde sammansluta sig i föreningar, började omsättas i praktiken under förra hälften av 1920-talet. Den första skogsägareföreningen bildades i Värmland år 1922. Rörelsen utvecklades sedan tämligen långsamt. Krisen under åren 1931—1932 stimulerade sammanslutningstanken, vilken bland annat tog sig uttryck i bildandet år 1932 av skogsägareföreningarnas riksförbund. Från att ursprungligen ha varit mera ideellt inriktade, ha föreningarna och riksförbundet alltmera övergått till även ekonomisk verksamhet. År 1938 konstituerade sig riksförbundet som ekonomisk organisation med benämningen *Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund,* förening u. p. a. Samtidigt härmed antogos nya stadgar och riktlinjer för verksamheten. De senaste åren ha medfört en mycket livlig utveckling. År 1939 hade till riksförbundet anslutna 30 föreningar ett medlemsantal av 27 538, representerande en areal av 2 019 969

ha. Vid slutet av år 1946 var medlemsantalet 92 058 och den anslutna arealen 5 000 089 ha produktiv skogsmark. Årsomsättningen har under samma tid ökat från 23 381 511 kr till 223 728 041 kr. Den stora årsomsättningen står till en del i samband med bränsleanskaffningen, enär samtliga skogsägareföreningar äro auktoriserade uppköpare av brännved och massaved.

Riksförbundets officiella tidningsorgan är »Jordbrukarnas Föreningsblad». Tidskriften »Skogsägaren» är förbundets fackorgan.

2. *Sveriges skogsägareförbund.* Sveriges skogsägareförbund har till ändamål att sammansluta landets skogsägare och deras representanter i syfte att verka för skogshanteringens befrämjande och utövande efter sunda ekonomiska principer samt att därvid tillvarataga skogsägarnas intressen i skogs- och jordpolitiska frågor.

Medlemmarna bestå av huvudparten av Sveriges skogsägande aktiebolag och större privata skogsförvaltningar samt vissa kommuners och stiftelsers skogar. Antalet medlemmar utgjorde år 1946 185, varav 107 bolag samt 78 gods och fideikommiss, tillsamman representerande en areal produktiv skogsmark av ca 5 730 000 ha.

3. *Skogssällskapet.* Skogssällskapet har till främsta syfte att verka för bildandet av kommunala skogsallmänningar, i första hand genom tillvaratagande för ändamålet av vanvårdade skogsmarker, ävensom att befrämja tillkomsten av andra skogskomplex tjänande allmännyttiga intressen. Därjämte har skogssällskapet till uppgift att i samarbete med huvudmännen för ifrågavarande skogar ägna dessa en sådan bestående skötsel, att de bliva ett föredöme för god skogsvård och en värdefull tillgång för ägarna.

Skogssällskapets förvaltningsverksamhet omfattar handhavandet ej endast av skogar i landstings, socknars och städers ägo utan även stiftelseskogar samt skogar, som ägas av i allmännyttigt syfte verkande sammanslutningar och föreningar, m. fl.

Sällskapets styrelse och centralförvaltning ha sitt säte i Göteborg. Inom varje av dess verksamhet berört landstingsområde företrädes sällskapet av lokalstyrelser, och för förvaltningsuppgifternas besörjande äro ute i orterna stationerade fackutbildade arbetskrafter. Verksamheten omspände vid utgången av år 1946 de femton sydligaste länen, inom vilka de anslutna medlemmarna fördelade sig på följande grupper:

	Antal medlemmar
Landsting	14
Primärkommuner	244
Hushållningssällskap	15
Stiftelser, föreningar o. d.	36
Summa	309

De till Skogssällskapet anslutna skogarna fördelade sig på olika grupper och län på nedanstående sätt.

4. *Svenska skogsvårdsföreningen.* Föreningens syfte är att verka för skogshushållningens främjande i landet, främst genom anordnandet av möten, diskussioner och exkursioner samt utgivande av publikationer.

Tab. J. **Antal och ytvidd länsvis av till Skogssällskapet år 1946 anslutna skogar.**

1	2	3	4	5	6
Län	Antal skogar			Summa	Areal i ha
	i landstings ägo	i primarkommuners ägo	i stiftelsers o. d. ägo		
Malmöhus	2	—	2	4	3 001
Kristianstads	2	8	10	20	5 033
Blekinge	—	5	1	6	2 438
Kalmar	3	10	3	16	7 929
Kronobergs	1	18	3	22	8 821
Hallands	4	19	4	27	8 153
Göteb. o. Bohus	1	13	9	23	10 058
Jönköpings	1	20	4	25	5 580
Älvsborgs	7	27	14	48	15 783
Skaraborgs	1	6	14	21	12 599
Östergötlands	—	1	1	2	574
Södermanlands	—	21	1	22	3 548
Stockholms	—	4	4	8	5 832
Uppsala	—	—	5	5	3 183
Örebro	—	—	1	1	1 870
Summa	22	152	76	250	94 402

Föreningen ägnar även jaktvården, naturskyddet och landskapsvården sin uppmärksamhet.

Antalet medlemmar uppgick vid slutet av år 1946 till 7 189. Föreningen utgiver publikationerna »Skogsvårdsföreningens tidskrift» och »Skogen». Som bilaga till den förra följer »Meddelanden från Statens Skogsforskningsinstitut». Dessutom utgives på eget förlag populära småskrifter i skilda ämnen rörande skogshushållningen.

Vid föreningens årsmöte under skogsveckan, vari deltogo ca 700 medlemmar, avhandlades frågor rörande arbetskraftproblemet i skogarna.

Föreningens årligen återkommande sommarexkursion förlades detta år till Bohuslän. Ca 100 personer deltogo.

5. *Norrlands skogsvårdsförbund.* Förbundets ändamål är att främja god vård och skötsel av skogarna i Norrland och Dalarna.

I detta syfte anordnar förbundet möten och exkursioner, föranstaltar om hållande av föredrag, utgivande av tidskrift ävensom andra publikationer samt utövar skoglig försöksverksamhet.

Medlemsantalet uppgick vid slutet av år 1946 till 2 392. Förbundet utgiver »Norrlands Skogsvårdsförbunds tidskrift» och har dessutom från eget förlag utgivit skogliga handböcker.

I samband med förbundets årsmöte anordnades en exkursion i trakten av Lycksele inom Västerbottens län, varvid 146 medlemmar hade infunnit sig.